

ŠIANDIEN IR RYTOJ

KOMUNISTŲ išmūrytas gėdos mūras jau metai kai skiria Berlyną.

Jau 365 dienos, kaip pirmosios plytos uždarytų Berlyno gyventojus sovietiškaime gete. Jau 365 dienos, kai komunistai deda pastangas tą mūrą praplėsti.

Lygiai prieš metus, iš 12 į 13 d. rugpiūčio naktį milijonams vokiečių buvo atimta pasakutinioji viltis laisvai kvėpuoti. Jie atsidūrė milžiniškoje koncentracijos stovykloje, kurios dar likę maži plyšiai į laisvąjį pasaulį buvo visai užmūryti. Išmūrytas 43 km. ilgio mūras juos visai atskyrė nuo laisvojo pasaulio.

Šiandien tai nebėra paprastas mūras, o tikra tvirtovės siena, kuriai saugoti "raudonasis Hitleris" Ulbrichtas sumobilizavo 20,000 sargybinių ir išstatė 98 bokštus, kur diena ir naktį prie kulkosvaidžių budi sargybinis, pasiruošęs nudėti kiekvieną bandantį perbėgti į Vakarus.

Šis mūras yra komunistinio režimo silpnumo pripažinimas.

Vakary Berlynas buvo lyg laisvojo pasaulio vitrina, kurioje išdėstytos gėrybės leido rytų Vokietijos vokiečiams palyginti su komunistinio "rojaus" realizavimais. Tai buvo vokiečių simbolis patikėjimo ateitimi. Tai buvo mokslo ir kultūros centras. Tai buvo magnetas.

Tad aišku Ulbrichtui tas nepatiko ir pasiryžo bet kokiomis priemonėmis jį uždengti.

Jis norėjo sulaukyti bėglius, kurie bėgo iš "komunistinio rojaus" į "kapitalistų vergiją"... Vien perėjusių pirmaisiais mėnesiais iš komunistinio sektoriaus į vakariečių globojamą Berlyną kasdien atbėgdavo nuo 500 iki 1000 vokiečių. Rugpiūčio 13 d. išvakarėje, matyt sužinoję apie komunistų pasirošimus uždaryti į laisvę duris, perbėgo 2,400 vokiečių. Viso nuo 1945 metų, kai Rytų Vokietijoje įsitaisė komunistinis režimas, į Vakarus atbėgo 4 milijonai vokiečių!

Kas ketvirtas Rytų Vokietijos gyventojas pasirinko laisvę, bėgdamas nuo komunistų persekiojimų.

KOMUNISTINIO geto viduje, aptvertu gėdingu mūru, neapykanta režimui didėja. Kareiviai, išstatyti prie mūro, priversti saugoti vienas kitą. Nežiūrint to, 107 jų jau pasirinko laisvę.

Vistiek atsirado žmonių, nežiūrint griežto saugojimo, išdrįsusių peršokti mūrą. Tarp jų buvo ir viena 80 metų senelė. Tačiau mūras atėmė 52 gyvybes. Tarp jų yra net vaikai 12 ir 14 metų amžiaus.

Bet juo tolyn, pabėgti darosi sunkiau. Mūras plečiamas, statomos prieštankinės kliūtys ir minuojamos aikštės... Laisvojo pasaulio vadai, jų tarpe ir prezidentas Kennedy, pažadėjo ginti berlyniečių teises ir laisvę, bet iki šiam laikui nieko konkretaus nepadarė.

Ir kol tas krauju ir ašaromis aplaistyta mūras stovės negali būti ir kalbos apie bet kokią taiką. (vg)

TRUMPAI IŠ VISUR

• Sovietų kosmonautai A. Nikolajev ir P. Popovič tęsia savo erdvių kelionę ir sužinoti tiksliai jų nusileidimo datą spaudos atstovams nesiseka. Būdinga, kad sovietų kosmonautų ilga kelionė ne tik kad sumušė visus ligiolinius rekordus, bet kartu yra

DIRVA

Nr. 94

Rugpiūtis-August 15, 1962

Cleveland, Ohio

Vis dėl tos pastovios taikos

BUVĘS PREZIDENTAS HERBERT HOOVER PRISIJUNGĖ PRIE TŲ, KURIE VIS DAUGIAU ABEJOJA JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS PRASMINGUMU IR SIŪLO JĄ PAKEISTI AR 'SUSTIPRINTI' Į LAISVĘ TIKINČIŲ TAUTŲ GLAUDESNIŲ BENDRADARBIAVIMU. — 40 KRAŠTŲ TARYBA, AR KENNEDY SIŪLOMA ATLANTO SĄJUNGA? — PRISIMINIMAI APIE EUROPOS KONCERTĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Buvęs prezidentas Herbert Hoover rugpiūčio 10 d. sulaukė 88 metus. Ta proga jis gimtajame West Branch, Iowa, mieste atidarė biblioteką, skirtą jo prezidentavimo laikotarpiui. (Tokių bibliotekų jau yra įsteigtos kitų trijų prezidentų laikotarpiui: Roosevelto, Trumano ir Eisenhowerio).

Atidarymo kalboje Hoover'is prisiminė Amerikos filosofo ir literato George Santayana (1863-1952) posakį:

"Tie, kurie neprisimena praeities, yra pasmerkti ją pakartoti".

Toliau buv. prezidentas

prisiminė savo pastangas užtikrinti pastovią taiką, pastangas, kurių netrūko ir kitų aukščiau minėtų asmenų prezidentavimo epochose. Išstisus šimtmečius buvę bandoma tam tikslui sukurti tam tikras instancijas, paskutinis tokių bandymų esanti Jungtinių Tautų organizacija. Dabar tačiau atėjęs laikas ją naujai įvertinti. Nors jis, Hooveris, visą laiką buvęs tarptautinio bendradarbiavimo šalininkas, tačiau dabar turįs konstatuoti, kad Jungtinės Tautos nedavusios nė kiek vilties, kad taika bus išlaikyta. Atvirkščiai, jam atrodą, kad jos padidinančios karą gresmę. Tai vis dėl komunistų veiklos, kuri suparalizavo tos organizacijos veiksmingumą. Jau prezidentas Woodrow Wilson, a. a. Tautų Sąjungos steigėjas, yra pasakęs, kad taiką išlaikyti galinčios tik demokratinės valstybės, nes autokratinėms vyriausybėms negalima pasitikėti. Todėl ir dabar esąs laikas, turint galvoje JT negalavimus, pagalvoti apie artimesnį bendradarbiavimą tarp laisvę gerbiančių šalių. Bendram gyvimuisi JAV dalyvaujančios ben 5 regionaliniuose

paktuose, kuriuose dalyvauja 40 kraštų. Hooveriui atrodą, kad su tais kraštais reikia ieškoti glaudesnio bendradarbiavimo. Jis siūlo įsteigti Laisvų Tautų Tarybą (Council of Free Nations). Ne tam, kad toji taryba pakeistų JT, bet tam, kad jos veikty tuo atveju, kai JT dėl komunistų obstrukcijos supasuoja.

Hooveris su ilgėsiu prisiminė vadinamą Europos "koncertą", pradėtą 1814 m. Vienos kongrese. Koncertas, (šiuo atveju tuo žodžiu suprantamas ne muzikinis įvykis, bet politinis bendradarbiavimas), išsaugojęs Europos taiką lygiai šimtą metų. 1-sis pasaulinis karas prasidėjo todėl, kad tas koncertas iširo, jo dalyviams suskilus į trylipe santarvę (Anglija, Prancūzija, Rusija) ir trylipe sąjungą (Vokietija, Austrija, Italija).

* * *

Jeį skaitydami Hooverio žodžius, priminsime neseniai toje pačioje vietoje minėtą dabartinio prezidento Kennedy kalbą apie reikalą eiti prie glaudžios Atlanto sąjungos, turėtumėm konstatuoti vis daugiau augantį nepasitenkinimą dabartine pasaulio tarptautine santvarka, iš kurios gausios naudoms semiasi tik komunistų valdomos valstybės. Visai aišku, kad JT talką "išlaikys" tik taip ilgai, kiek tai bus reikalinga vad. komunistiniam blokui arba tiksliau Kremliaus valdovams. Komunizmui vis daugiau įsigalint, ir laisvos tau-

(Nukelta į 2 ps.)

ALT S-GOS TARYBOS IR SKYRIŲ PIRMININKŲ-ATSTOVŲ KONFERENCIJA

Š. m. rugsėjo 29-30 dienomis ALT S-gos Centro Valdyba kviečia S-gos Tarybą ir skyrių pirmininkus bei atstovus aktualiems Sąjungos reikalams aptarti.

KONFERENCIJA ĮVYKS CLEVELANDE.

Artimiausiu laiku bus išsiuntinėta dienotvarkė ir kvietimai.

Konferencijai tinkamai Clevelande priimti ir globoti ruošiasi ALTS Clevelando skyriaus valdyba su pirm. K. S. Karpium priešakyje.

Konferencijai jau yra užsakyta vieta Statler viešbutyje, kuriame galės apsistoti ir dauguma dalyvių.

Rugsėjo 29 d. konferencijos dalyviai turės progos dalyvauti Dirvos rengiamame vakare — vaidinime.

Sovietinės tironijos sukaktis

Buvęs Lietuvos valstybinio operos teatro solistas VLADAS BALTRUŠAITIS, atšventęs 50 metų amžiaus sukaktį.

PASVEIKINIMAS V. BALTRUŠAIČIUI

50 metų sukakties proga

Stasys Santvaras

Laikas nedirba mūsų gyvenančių naudai. Tai liečia ypač tuos, kurie pajuto prievartos negalėtingumą. Ji nuplakė mus, lyg raganos įsikūnijusi pamotė. Žmonės ruošėsi dirbti vienoj ar kitoj srity, o dabar jų daugumos darbų balansas susiveda tik į kasdieninės duonos uždarbį, artimesnį ar labai tolimą pašaukimui. Tokių tarpe savo giedria šypsena spindi ir buv. Lietuvos Valstybinio operos teatro solistas Vladas Baltrušaitis.

Atostogų metu mane pasiekė žinia kad nepamirštas mano bičiulis įkopė į savo gyvenimo penkiasdešimtmetį (VL Baltrušaitis gimė 1912.VII.14). Turėdamas kiek laiko, nors neturėdamas nei Palangos pajūrio pušų, nei Nemuno salos ties Jurbarku, aš turėjau progos pabraidyti praeitį ir Vlodo Baltrušaičio pavėkslą atkurti. Jis tikrai nusipelnė, kad šia proga jį prisimintų ne tik draugai, bet ir paties mūsų visuomenės sluoksniai.

Savo kilmę Vladas Baltrušaitis yra jurbarkietis. Tai vyras iš tų pačių Nemuno pakrančių, iš to paties seno miesto, kuris mūsų operos teatrui davė puikią puokštę solistų ir muzikų.

Nors gimusi Amerikoje, pagal tėvų kilmę Mariona Rakauskaitė yra jurbarkietė. Gal kas nežino, o kai kas gal jau ir pamiršo, kad ji buvo iškili Lietuvos Valst. Operos Teatro solistė, ypač pasižymėjusi savo sudvasinta vaidyba. Vladiui Baltrušaičiui ji yra artima giminė - ji yra jo teta. Jurbarkiečiai yra broliai Antanas, Stasys ir Stepas Sodeikiai, visi buvę žymūs mūsų operos teatro solistai. Jurbarkietis yra liet. mažosios scenos pionierius Ant. Šabanias, kurio balsas gana dažnai dar suskamba Amerikoje (ypač per mūsų radijo valandas iš gramofono plokštelių), bet jau senokai nutildytas Lietuvoje. Jurbarkietė yra ir buv. dramos teatro aktorė Aleksandra Zdanavičiūtė - Gustaitienė, dabar gyvenanti Bostone, šioj dailioj Atlanto pakrantėj. Kiek žinau, Vladas Baltrušaitis nesijaušytas tas tokioj jurbarkiečių šeimynoj...

Pradžios ir gimnazijos mokslo ešes Jurbarko, apie 1930 m. VL Baltrušaitis atvyko į Kauną ir įstojo konservatorijon. Jaunystė, įgimti gabumai ir neeilinė energija, kaip daugelį studentų, nešė Vladą per nedateklus, vargus ir darbus į toly spindintį žiburį - į svajonėse išaugintą tikslą. Nors čia pat, teatre, jis turėjo garslią tetą, bet nesikreipė į ją nei protekcijų prašydamas, nei siūlo galio prairusiai kišenei užsiūti. Vladas Baltrušaitis, kaip deira Jurbarko žemaičiui, laužė mūro sienas į gyvenimą pats savo jėgom. Mokytojai netrukus pama-

tė jo gabumus ir talentą. Bet ir to jam dar buvo permaža. Paukštį jis pasiryžo turėti narve, bet ne palubėm lakstantį: Kauno konservatorijoj Vladas Baltrušaitis baigė dviejų specialybių klases - dainavimą (druage su operos klase) ir chorvedybą. Palikęs savo Almą Mater, jis buvo rimtam darbui pasirošęs vyras.

Akis akin, nosis nosin mudu su VL Baltrušaičiu susidūrėme Valst. Teatre, Kaune. Aš tada toj meno šventovėj jau buvau įleides šaknis, kaip tada mėgdavom sakyti - įsipilietinės, o jis buvo naujokas, kaip zuikelis kartais bijas ir savo šešėlio. Užkulisio koridoriai ir kambariai, plačios durys į sceną, erdvės teatro rūmai - nelengva juose jaunam žmogui apsiprasti. Aplink tave vaikšto milžinai, o tu jautiesi toks niekingai mažas! Daugumas jaunų aktorių tą kompleksą išgyvena, neaplenkė jįsai ir Vlodo Baltrušaičio. Aš, dar neseniai pats tuo menkybės jausmu gyvenęs, gal vienas pirmųjų teatre ištiesiau Vladui bičiulystės kupiną ranką. Ir tikrai jaudinausi, ir tikrai drėbėjau, kai jis dainavo Žermoną (Germont) savo debutinį baritono vaidmenį G. Verdi Traviatoj.

Vladas Baltrušaitis debiutu egzaminus puikiai išlaikė visais požūriais - ir vokaliniu, ir muzikiniu, ir vaidybiniu. Berods, po to drauge praleidom smagų vakarą, lyg būtumėm abu rugių laukų kirtę. Draugystė užsimezgė nuoširdi, ilga ir patvari. Mūsų širdžių gėlmės ji ir dabar nėra užgesusi...

Debiutą įveikęs, Vladas Baltrušaitis netrukus buvo įjungtas į platesnį operos teatro repertuarą. Kaune jis dainavo visą eilę didesnių ir mažesnių operinių vaidmenų. Originalus, su didelio talento polėkiu buvo jo sukurtas kaulių augintojas J. Strauss'o Čigonų barone. Vatinėm storulėm didžiai pastorintas, VL Baltrušaitis kaito ir prakaityvo, bet puikiai savo vaidmenį dainavo ir vaidino. Tikru operinio aktoriaus talentu spindėjo VL Baltrušaičio Gianni Schicchi (Skicki). G. Puccini kariškos operos personažas. Jo asmeny darniai vienas kitą papildė pagrindiniai operos solisto kūrybiniai pradai - dainavimas, muzikalumas ir vaidyba.

Ilgainiui Operos Teatre buvo susidaręs artimų bičiulių būrys, į kurį įėjo dirigentas Vyr. Marijošius, koncertmeisteris St. Gailėvičius, solistai Ant. Kužingis, St. Sodeika ir aš, šių eilučių rašytojas! Netrukus mūsų "gengė" įsijungė ir Vladas Baltrušaitis. Po spektaklių ar šiaip laisvais vakarais mes rinkdavomės tai vienu, tai kitu, bet dažniausia Donelaičio gatvėj, pas VL Baltrušaitį. Kol gyvas esi, negali

(Nukelta į 2 ps.)

PASVEIKINIMAS VLADUI BALTRUŠAIČIUI

(Atkelta iš 1 psl.)

žmogus tų valandų pamiršti. Mes ne tik linksminomės, bet ir dis-putus vedėm, ir visokias kultūrinio gyvenimo problemas sprendėm, ir kartais, matyt, neturėdami kur jaunos energijos dėti, net su nenaudėlių polinkiais nepajėgdavom prasišaukti: naktį išėję laukan, nuo šaligatvių gatvės nukeldavom spaudos kioskus... Tam darbui ypač tiko galingi Vl. Baltrušaičio pečiai... Žinoma, niekad tų kioskų nesam nei sugriovė, nei sužeidė, o tik iš vietos perkėlė į kitą.

Mūsų gatvė buvo ypač darni pirmosios bolševikų okupacijos metu. Po kaž kurio operos spektaklio vėl visi susirinkom pas Vl. Baltrušaitį. Tai buvo Vasario 16 d. Vėlus vakaras. Paėmę taures, patys pakilom ir, kiek mūsų gerklės nešė, pagiedojom Tautos himną. Galit įsivaizduoti, tas giedojimas buvo girdimas ne tik visam name, bet iš anapus langų. Mes verkėm, bet nei paties vėlnio nebijojom. O vėlnias, kaip neužilgo paaiškėjo, buvo tuose pačiuose namuose, prisidengęs slapto NKVD skyriaus kauke ir įsikūręs dideliame bute po Baltrušaičio grindimis... Pažinę bolševikinio siaubo nagus, vėliau nejuokais galėjom tarti: "kokie neišmanėliai vaikai mes esam, Mama!..."

Vladas Baltrušaitis 1942 m. savo valia iš Kauno persikėlė naujai įsteigtą Vilniaus Operos Teatrą. Tai buvo karo metas, pavojų ir visokių nedateklų laikai. Nepaisydamas sąlygų, Vladas Baltrušaitis Vilniuje į darbą kibo visa jauna energija ir idealizmu, kurio iki šių dienų jis dar nepraranda. Vilniaus Operos Teatre jis įveikė net tokį sunkų vaidmenį, kaip G. Verdi Rigoletto. Deja, minimo teatro scenoj man savo bičiulio neteko matyti, nes aš likau Kaune ir iš operos perbėgau į dramą. Tačiau gerai žinau, kad Vilnius tuojau Vl. Baltrušaitį pamilo ir jo talentais gėrėjosi.

Nenorėdami daugiau bolševikų nelaisvės dūsti, 1944 m. palikom mylimą Lietuvą ir atsидrėm Vokietijoj. Kurį laiką Baltrušaičio ir mano šeimos gyveno Buek-

Vladas Baltrušaičio šeima: iš kairės žmona Elena, sūnus Putinas, duktė Karilė ir pats Vladas Baltrušaitis.

lertaly prie Badeno, o tuoj po karo susitikom Tuebingene. Čia Vl. Baltrušaitis buvo suorganizavęs didelį chorą, vyrų balsų oktetą ir su jais apskraidė plačias pietų Vokietijos sritis. Susiorganizavus operos kolektyvui Detmole, Vl. Baltrušaitis su šeima išvažiavo ten ir dalyvavo G. Rossini Sevilijos kirpėjo pastatyme. Kaip žinia, su šia opera mūsų operos solistai aplankė beveik visas didžiąsias liet. stovyklas Vokietijoj. Vl. Baltrušaitis tame pastatyme dainavo pagrindinį Figaro vaidmenį.

JAV Vl. Baltrušaitis pažįstamas nuo Pacifiko ligi Atlanto. Kurį laiką jis dirbo Los Angeles mieste Kalifornijoj, vėliau Chicagoj, Ill., o šiuo metu yra Apreiškimo parapijos vargonininkas Brooklyne, N.Y.

Giliausi muzikinės veiklos pėdsakai, kuriuos Vl. Baltrušaitis šioj šaly paliko, yra Chicagoj. Ten, greta vargonininko pareigų, dirbdamas su Vyčių Vyrų chorų, jis buvo iniciatorius to drąsaus ir didžiulio sumanymo, kurį dabar vadinam Lietuvių Operą Chicagoj ir kuriuo didžiuojamės visof Amerikoj. Dirbdamas planingai ir su dideliu atsidėjimu, Vl. Baltrušaitis vyrų chorą perkėlė per klasikų, romantikų ir naujųjų kompozitorių kūrybą,

o paskui, kai jau jam atrodė, kad vyrų pajėgūs ir sudėtingus veikalus padainuoti, kibo į G. Verdį op. Rigoletto pastatymą, pats dainuodamas pagrindinį vaidmenį. Matyt, sėkla buvo berta laiku ir į derlingą dirvą, nes Lietuvių Opera Chicagoj, nors ir vieną veiklą per metus pastatydama, tebėra gyva jau keleri metai. Jos didžiausias nuopelnas ir laimėjimas - jaunųjų operos solistų ugdymas, kurie, ką gali žinoti, gal ir labai pravers savajam tautiniam operos teatrui... Vl. Baltrušaitis Chicago liet. operos teatro pamatuosna padėjo kertinius akmenis.

Vladas Baltrušaitis yra didelio talento muzikas, nepalaužiamos valios ir didelės energijos vyras. Drauge su tuo jis yra ištikimas, jautrus draugas ir jokių vėtrų nepalenkiamas lietuvis patriotas. Tuo keliu Baltrušaičiai veda savo dukterį Karilę ir sūnų Putiną.

Penkiasdešimtmečio proga jam siunčiamas pasveikinimas tegali būti tik giliai nuoširdus linkėjimas:

Mielas Vladi, kaip ažuols drūts prie Nemunėlio, skambėk ir plazdek lietuvių muzikinio gyvenimo baruose dar ilgus, ilgus metus!...

Vis dėl tos...

(Atkelta iš 1 psl.)

tos turi tarp savęs rasti daugiau kalbos.

Tačiau tai, suprantama, nėra lengva. Ir man atrodo, kad Kennedy kalba apie Atlanto sąjungą yra realesnė negu Hooverio apie 40 kraštų, jau dabar susiriusiom savitarpio gynimo sutartimis tarybą. Tai dėl to, kad Atlanto sąjungos eventualūs partneriai — Vakarų Europa, JAV, Kanada — turi maždaug tokias pat pažiūras į savo gyvenimo ir idealaus gyvenimo lygį. Tuo tarpu tarp tų 40 valstybių rasime daug, kurios dar nėra pasiekusios pakankamo politinio, kultūrinio ir ūkinio lygio, pvz. Persija, Pietų Amerikos ar naujos Afrikos valstybės. Stipri Atlanto sąjunga leistų ir tokiom valstybėm ramiai persirgti be komunistų įsikišimo (ir eventualaus išigalėjimo) savo 'vaikiškas' ligas.

Koks kelias būtų pasirinktas (Atlanto ar 40 kraštų), jis vis tiek reikštų nemažą pažangą, palyginus su dabartine chaotiška padėtimi. Blogiau, kad tai dar nėra visuotina amerikiečių pažiūra ir dar yra nemažai tokių, kurie tiki į galimą nuoširdų bendradarbiavimą su komunistais, tokių, kurie nenori pasimokyti iš istorijos, bet nori ją patys dar kartą pergyventi su visomis jos klaidomis ir visu siaubu.

* * *

H o o veriu prisiminti "Europos koncertą" reikia pastebėti, kad tą syk taiką tam kontinentui išlaikiusios valstybės nebuvo visai švelnios savo pavaldiniams. Rusija ir Austro-Vengrija buvo tautų kalėjimai, D. Britanija ir Prancūzija skriaudė kolonialinius kraštus. Likimo ironija norėjo, kad tautos, kurios tam 'koncertui' subirėjus atgavo tautinę nepriklausomybę, neišgali ja tesidžiaugė.

NAUJOJI ZELANDIJA

BAIGTAS "LITUANUS" VAJUS AUCKLANDE

Prieš dvi savaites Aucklande, Naujoje Zelandijoje pasibai-gė lietuvių studentų ir jaunimo vardu paskelbtas "Lituanus" žurnalui padėti vajus. Apsiribota Aucklando miestu ir apylinkė, kur gyvena apie 80 lietuvių (įskaitant vaikus). Per kelias savaites iš šios saujelės lietuvių surinkta 27 NZ svarai, tai palyginant didelė suma. Mūsų žmonės buvo ypatingai duosnūs, keliose šeimose aukėjo kuone visi šeimos nariai atskirai. Surinkti pinigai 75 dolerių čekyje pasiūsti "Lituanus" žurnalui.

Mes esame labai dėkingi aukojusiems už jų duosnumą. Šie pinigai padės "Lituanus" žurnalui reprezentuoti ir plėsti Lietuvos laisvinimo reikalus ir lietuvių kultūrą angliu kalbą vartojančiame pasaulyje.

"Lituanus" atliekamas darbas yra ypatingai svarbus ir remtinas, jis yra vienintelis tokios rūšies leidinys lietuviuose, mes turėtume dėti visas pastangas pakelti jo tiražą iki 10,000 (dabar išleidžiama 6,200).

Iki šiol lietuviai Naujoje Zelandijoje, įskaitant dabartinę rinkliavą, iš viso yra pasiuntę 62 NZ svarus. Raginame gausnes lietuvių kolonijas pasekti mūsų pavyzdžiu. "Lituanus" yra mūsų visų reikalas.

Aukojų: Aucklando Lietuvių Apylinkės valdyba, M. Cibulskis, V. Gerulaitis, B. Grigaliūnienė, A. Kontvainis, S.B. Kripai, E. Liutikienė, N. Liutikaitė, J. Liutikas, M. Malskaitienė, A. Mitkevičius, O. Miliukevičiūtė, M. Palubinskas, S. Paplauskas, J. H. Pečiulaičiai, D. Pečiulaitytė, E. Petraškie, A. Pinkus, G. Procuta, W. Reinartas, R. Raudon, A. Varkalis, A. Atkočaitis, J. Cibulskis, A. Kaminskienė, A. Medžiausis, J. Pečiulaitis, E. Stacevičienė, V. Soračkaitė ir J. Ziginas. Aukų rinkėjai G. Procuta ir D. Pečiulaitytė.

MAIRONIO MINĖJIMAS

Prieš paskutinį liepos sekmdienį Aucklando lietuviai buvo susirinkę į Listono salę prisiminti didįjį Lietuvos poetą - Maironį. Kruopščiai parengtą paskaitą - Maironis tautinio atgimimo pranašas, skaitė Aucklando lietuvių apylinkės pirm. Č. Liutikas. Paskaitininkas nesiribojo vien tik Maironio įtaka mūsų tautiniame prisikėlime, bet išryškino Maironį kaip didį poetą, jautrų lietuvių ir taurų dvasininką. Be abejo šie pagrindiniai Maironio bruožai glaudžiai susilieję kaip tik ir sudaro jo neišdildomą įtaką lietuvių tautai. Paskaiton įpinta Maironio poezijos kūrinių, paskaityti buvusio Lietuvos Valstybės Teatro aktoriaus Petro Šimkaus. Po paskaitos sekė kavutė, dalyvavo dides-

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILITIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išleina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Lai-kūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

nė dalis mieste gyvenančių lietuvių. Minėjimą surengė Aucklando Lietuvių Apylinkės Valdyba.

(p)

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG NUSTOJA!

* VAK. VOKIETIJA DAROVIS-KA, kad padidinus ekonominę paramą naujai atsikūrusioms Afrikos valstybėms. Kartu siekiama tų valstybių vyriausybės atkalbėti nuo pripažinimo Rytų Vokietijos režimo.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

**5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ
TAUPMENAS**

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

**KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS
DOVANOS TAUPYTOJAMS**

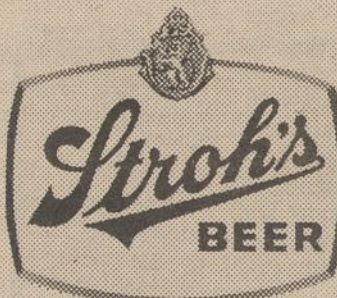
**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius

Bishop 2-1397

so light, so right, and oh, so refreshing!

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 1/2%

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

LIETUVA IR MOZAMBIKAS

Mozambikas (Mozambique), tai Portugalijos kolonija Afrikoje, Madagaskaro salos kaimynystėje. Kraštas turįs virš 5 mil. gyventojų. Turtingas žemės turtais: aukso, uranu, grafitu, asbestu ir anglimi. Kraštas patogus prekybai gausiais uostais. Bet — tai sena ir turtinga Portugalijos kolonija.

Tos kolonijos klausimas šiomis dienomis iškilo JTO specialiaame kolonijalizmui tirti komitete. Komiteto surinktais duomenimis "Mozambiko gyventojams yra draudžiamos pagrindinės teisės ir laisvės", "plačiai praktikuojama rasinė diskriminacija" ir "Mozambiko ūkinis gyvenimas bazuojasi priverstinu darbu".

Komitetas nutarė siūlyti, kad Portugalijai būtų taikomos sankcijos.

* * *

Spaudimas į Portugaliją, kad ji išlaisvintų savo turimas kolonijas vyksta ne nuo šiandien. Angolos klausimas dar neišspręstas, Goa (Indijoje) klausimas buvo išspręstas trumpai — drūtai — pacifistui Nehru pasiūmus tą koloniją karinės akcijos pagalba...

Kolonijalizmas nyksta. Nyksta jis kolonijalinėms valstybėms savo gera valia suteikiant laisvę kolonijų gyventojams, nyksta jis palaipsniui ir todėl, kad tautų laisvės ir žmogaus teisių principai buvo pabrėžti JTO chartoje.

Bet mes gerai žinome, kad JTO charta, bent šiuo metu, yra veiksminga tiek, kiek ją stengiasi įgyvendinti tos valstybės, kurioms tos chartos principai nebuvo naujiena dar jai negimus.

* * *

Klausimas kyla, kai svarstomas tos chartos visuotinio pobūdžio. Klausimas kyla, kai žmogaus teisių problema iškyla jo visuotinio plėtume ir kai susiduriama su paskirų valstybių "vidaus reikalų" siena.

Nesikišimas į nepriklausomos valstybės vidaus reikalus yra klauzulė, kuri perkerta chartą pusiau tam tikra "Berlyno siena".

Sovietinio kolonijalizmo klausimas, aišku, susiduria ir susidurs su ta klauzule.

* * *

Kokios "chartos" principais vadovavosi Sov. Sąjungos vyriausybės vardu kalbėdamas užsienių reikalų ministris Molotovas, kai jis Lietuvos "liaudies vyriausybės" atstovui prof. V. Krėvei-Mickevičiui ciniškai pareiškė:

— "Darykite ką norite, pažadėkite liaudžiai ką jūs išmanote ir kas jums patinka, bet turite Lietuvą prijungti prie Sovietų Sąjungos". (Lietuva Tironų Pančiuose, 76 psl.).

Tai iš žmonijos istorijos neišbraukiami ir atsimintini žodžiai vyriausybės atstovo. Tos vyriausybės, kuri padėjo parašą po JTO chartą.

Neatsižvelgiant į tai, ilgose konferencijose norima atsiekti ir išgauti naujų parašų iš tos vyriausybės, kuri, JTO chartai tebesant galioje, skelbia Berlyną pusiau mūrine siena, turi pagrobusi ir kolonizavusi didesnę dalį Europos, Azijos ir įkėlusią koją į Amerikos žemyną.

Bet — tuo tarpu kalta tik Portugalija... (j. č.)

Spaudoje pasidairius

ALT PAKRIKDYMAS...

Rašydama apie paskutinį ALT Vykdomojo Komiteto posėdį, įvykų rugg. 3 d., SANDARA nuogaštuoja, kad "dviem grupėm patiekus ultimatumą", po kurio vykdamosis komitetas tapo likviduotas, administracija dabar padidinus "du ir pusę kartų" (išrinkus valdybą iš 11 asmenų) — "bent kokie tarimai naujoje tvarkoje bus sunkiai atsiekami, o jų vykdymas žymiai sulėtės."

Tokiomis pranašytėmis užsiėmusi Sandara, buv. Vykdom. Komiteto nekrologą rašydama, pastebi, kad

"paskutinis jo (vykd. k-to) susirinkimas buvo trumpas ir kiek prislėgtas. Greitomis atliekų leta formalių dalykų, komiteto nariai išsiskirstė".

Sandara, aptarusi ALT nuopelnus, stengiantis "visomis įmanomomis priemonėmis pagelbėti Lietuvai atgauti savo lais-

vę", vėl kaltina "bendruomenininkus", kurių "pakartotini puolimai iš visų pusių ir neseniai įvykdytas perversmas ALT viduje, daug, daug pakenkė tarybos veiklai.

Kad padėtis dar labiau nepablogėtų, visiems tarybos patriotams ir nuoširdiems laisvinimo darbo rėmėjams reikėtų subrusti ir apsaugoti Amerikos Lietuvių Tarybą nuo galutinio pakrikdymo."

Į tokį pesimizmą atsiliepdamos NAUJIENOS (rugg. 11 d.) rašo, kad "Sandaros" nupieštuose vaizduose per daug tamsių dažu.

"Tiesa, buvo gana aštrių gincų komisijose, bet 'ultimatumų' nebuvo, ir nebuvo vienos pusės kapituliacijos prieš antrąją pusę. L. B-nės žmonės į suvažiavimo eigą nesikišo.

Pasibaigę suvažiavimas geroje net draugingoje nuotaikoje. Atsakingieji visų grupių atstovai, prieš išsiskirstant, davė žodį dirbti toliau sutartinai ir vengti viso, kas galėtų pakenkti ALT veiklos vieningumui.

Mes manome, kad tie pareiškimai buvo nenuoširdūs. Dirbant bendrą darbą, yra geriau viešinti kitiems pasitikėti, o ne kiti kitą įtarinėti."

Amerikos Lietuvių Tarybos praeito pilnates suvažiavimo dalis. Sėdi iš kairės: S. Gegužis, E. Devenienė, dr. S. Biežis kalba suvažiavimui, dr. M. Devenis, A. Trečiokas, T. Blinstrubas, tolimame kampe M. Vaidyla, dr. P. Grigaitis. Šiapus stalo: J. Bačiūnas, J. Jurkūnas ir kt.

V. Noreikos nuotrauka

KAIP BUVO KOVOJAMA DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

K. S. KARPIUS

3. Amerika ilgai dėsle pripažinti Lietuvą...

Sausio 14: Lietuvos socialdemokratams atsiuntus atsišaukimą Amerikos lietuviams socialistams remti Lietuvos valstybę, "Naujienos" paskelbė tebesilaikysią kokio tai nusistatymo, kad "Lietuvai reikia apsispręsti"... (likti Rusijos globoje?)

Sausio 14, metiniame Lietuvos Atstatymo Bendrovės suvažiavime paskelbta, kad lietuviams parduota 45,000 akcijų, sukelta \$690,560 kapitalo. Direktoriai išrinkti: R. Karuža, M. Bučinskas, J. Strimaitis, kun. P. Gudaitis, adv. J. S. Lopatto, V. K. Račkauskas, A.B. Strimaitis, A.S. Trečiokas ir P.J. Židrys. (Šią bendrovę įsteigė 1917 metais šimtus tikstančių dolerių. Gre ta jų, sekė eilė virš 10 kitų visokiausiu bendrovių, kurios visos paėmė lietuvių pinigų ne vieną milijoną dolerių. Net nuostabu iš kur tais laikais mūsų išeiviai turėjo tiek pinigų verslo bendrovėms ir aukoti viskam, kas tik buvo reklamuojama Lietuvos vardu.)

Sausio 14 katalikų spauda pradėjo neigti Lietuvos Finansinę Misiją, kad ji neturinti "aiškių įgaliojimų". Sakė, su misija nesisikaitysią, reikalus su Lietuva atliekį per savo Tautos Fondo valdybą. Katalikų spauda paskelbė iš Europos grįžusio adv. Mastausko gandus, būk tai inž. Norus (deleguotas į Versalio konferenciją anksčiau) remiąs Kolčaką ir perkąs sau dvarus...

Vasario 4 d. socialistai spaudoje pareiškė, kad jie Lietuvos Laisvės Paskolos nerems.

Vasario 18 paskelbtas pranešimas iš Lietuvos, kad Jonas Vileišis paskirtas generaliniu Lietuvos atstovu Amerikoje.

Kovo 3 d. Lietuvos Misija įteikė valst. departamentui sekretoriui Lansingui (Wilsono admin.) memorandumą, raginantį pripažinti Lietuvą. Lansingo atsakymas apie nusistatymą "nedalinti Rusiją" sukėlė lietuvių protestus.

Kovo 22 d. senatorius King įnešė rezoliuciją už pripažinimą Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Ukrainos.

Už poros dienų Jonas Vileišis vėl įteikė Valst. Departamentui memorandumą su Lietuvos istoriniais daviniais ir žemėlapiams, prašant padaryti pripažinimo sprendimą.

Raginant visuomenę remti Lietuvos gynimą, greta aukųkitiems fondams, Lietuvos Finansinei Misijai pasiūsta apie \$6000.

Kovo 31 d. pasirodė spaudoje žinios, kad, nors katalikai oficialiai remia Lietuvos Laisvės Paskolą, privačiai yra nutarę jos neremti. Kun. Bučio redaguojamas "Draugas" pradėjo vadinti mjr. P. Žadeikį "maištininku".

Balandžio 3 paskyrus Valst. Departamentui sekretorium Colby, atstovas Vileišis įteikė naują memorandumą Lietuvos pripažinimo klausimu. Bet vėl atsakymas buvo paremtas "nedalosom Rusijos" pasiteisinimu.

Gegužės 12 Liet. Kat. Federacijos paskelbtoje rezoliucijoje Finansinė Misija buvo skundžiama Lietuvos valdžiai, kad "demoralizuoja vyčius ir federaciją" (??)

Birželio 23 socialistai pasiskelbė surinkę Lietuvos Šelpimo Fondui (nuo 1914 metų) \$37,660 (nepriklausomybės fondo jie nepripažino, Šelpimo aukas skirstė saviems, nepaskelbė kiek pasiuntė karo nukentėjusiems šelpiti).

Liepos 28 d. spaudoje paaiškėjo dvi didelės kovos: 1) mūsų komunistų persekiojimas darbininkų už pirkimą Lietuvos Laisvės Paskolos bonų, 2) katalikų

likai smarkiai išėjo prieš Lietuvos atstovybę, jai paklausus, kur Tautos Fondas padėjo \$414,300 Lietuvos vardu surinktų aukų.

Rugg. 25 Lietuvių, latvių, estų ir ukrainiečių sąjungos komitetas įteikė prezidentui Wilsonui rezoliuciją protestuojant prieš laikymąsi "nedalosom Rusijos" nusistatymo (kada jau Rusija buvo pripažinus Lietuvą ir pasirašius sutartį) ir vėl raginta suteikti de jure pripažinimą.

Rugg. 28, Finansinė Misija patiekė sumanymą įsteigti Valstybinę Amerikos Lietuvių Išdą Lietuvai remti. Tautininkai parėmė, kitos srovės prieš tai sukilo.

Vileišis buvo skundžiamas JAV vyriausybei už tokio fondo steigimą, bet vyriausybė neklindė. "Darbininkas" reikalavo, kad Lietuva atsiimtų "savo šitą Misiją."

Rugs. 3, Tautinės Tarybos delegacija įteikė kongresmanui Chandleriui rezoliuciją prašant raginti vyriausybę pripažinti Lietuvą ir sulaukyti lenkų puldinėjimą Lietuvos.

Rugs. 15, atstovas Vileišis sukvietė Washingtonė virš 100 veikėjų protesto pareiškimui prieš lenkų puolimą Lietuvos ir reikalauti, kad prezidentas Wilson atkreiptų dėmesį į Lietuvos pripažinimo reikalą. Prezidentas buvo susirgęs, delegacijos nepriėmė, o Valst. Departamentui sekretoriui, laikydamasis senos politikos, atsisakė rezoliuciją priimti.

Spalio 6 d., New Yorke suvažiavę katalikų veikėjai pareiškė boikotą Valstybiniam Fondui, nutarė neremti organizuojamas Lietuvos Piliečių Sąjungos. ir skaityti neteisėtus pinigų siuntimą Lietuvos gynimui per Lietuvos Misiją. Katalikai buvo nusistatę, kad viskas turi eiti per jų Tautos Fondą, jokių kitų organizacijų nepripažįstant.

Kun. Bučio redaguojamas "Draugas" paskelbė JAV vyriausybę prieš Joną Vileišį skundą už Lietuvos Valstybinio Įždo steigimą...

Spalio 11, atėjus žinią apie Suvalkų šalties sulaužimą ir Želigovskio užgrobimą Vilniaus, lietuvių apgyventuose miestuose prasidėjo trukšmingi protestai ir aukų planavimas Lietuvos gėnimo reikalams. Nuo to laiko lietuviai kasmet rengė Vilniaus užgrobumo sukakties protestus, panašiai kaip dabar minima birželio 14-ta.

Gruodžio 8 spaudoje paskelbta, kad Lietuvos gėnimo komitetui per Finansinę Misiją suplaukė \$16,400 aukų.

Gruodžio 15 kun. J. Žilius, Fin. Misijos sekretorius, paskelbė apie visuomenės suaukotų \$19,000 pasiuntimą Lietuvos šauliams, gi Brooklyno Lietuvos Piliečių komitetas surinko dar \$3,600.

Clevelando masiniame susirinkime Lietuvos Ginklų Fondui surinkta \$ 4,019. (Šiame susirinkime žinomas dainininkas Jonas Butėnas, tada vadovavęs Cleve-

ŠYPSENOS

TEISEJAS klausia moters,

prašančios skrybų:

- Ar jūs gerai pagalvojote ko norite? Po dvidešimt penkerių metų vedybinio gyvenimo prašant skrybų reikėtų gerai pagalvoti!

- Aš jau dvidešimt penkerius metus galvoju...!

•

DANTŲ gydytojas Pranaitis atšventė penkiasdešimt metų amžiaus sukaktį. Kitą rytą prie pusryčių stalo pasirodė su skandančia galva.

- Atrodo, kad vakar daugiau išgėriau negu įprasta, skundžiasi žmonai.

- Taip, - atsidūso žmona. - Užtenka tik pasižiūrėti į pianiną. Tu išrovei visus juoduosius klavišus...

•

SKOTAS MacPearson, neno-rėdamas mokėti mokesčių, emigravo į Kanadą, bet pagyvenęs trejus metus ir išsilgęs gimtojo krašto grįžo namo.

Stoty jo laukė trys broliai, kurių MacPearson iš pradžių nepažino. Visi jie turėjo dides barzdas.

- Kas atsitiko, kad jūs užsiauginote barzdas?

- Tu išvykdamas į Kanadą pasiėmė mūsų bendrą skustuvą...

•

ŽYDAS meldžiasi:

- Viešpatie! Kas Jums yra 100,000 metų?

- Viena minutė.

- Viešpatie! Kas Jums yra 100,000 dolerių?

- Vienas doleris.

- O, Viešpatie, duokit man vieną dolerį!

- Gerai, bet... palauk vieną minutę.

•

TĖVAS klausia dukters:

- Kas buvo tas jaunikaitis, kuris tave vakar bučiavo?

- Kurį valandą, tėveli?

UŽMIRŠTAS LIETUVIS MOKSLININKAS

Pulk. Vladas Braziulis, labai išsamiu atvaizduoja įvykių raidą teatru, operų, konferencijų suvažiavimų ir t.t. Jo buvo labai vaizdžiai atpasakota lietuvių teatro darbai ir rūpesčiai Petrapilyje. Visos temos patrauklios nenuobodžios, lengvos skaityti. Laukiama kada p. Braziulis pasisakys apie savo giminaitį prof. Jeronimą Mališauską, kilusį iš Dulių km. Daugailių v. Turimomis žiniomis, prof. Mališauskas ruošėsi, prasidėjus Rusijoje revoliucijai, vykti į Lietuvą, bet be sipakuojant mokslo knygas buvo bolševikų suimtas ir sušaudytas. Būtų gera apie šį mokslininką sužinoti daugiau žinių.

Pr. T. Detroit

lande lietuvių bolševikų chorui, atėjęs su gausia raudonųjų, suriko visoje salėje: "Atiduokit mums ginklus, mes jums parodysim kokios Lietuvos norim!... Už kelių metų jis, betgi, buvo priimtas į Lietuvos valstybinę operą. Jis Lietuvoje neliko, grįžo į JAV.)

"Darbininko" Nr. 142 buvo išspausdintas peticijos pavyzdys, kuria Amerikos lietuviai buvo raginami reikalauti Lietuvos vyriausybės, kad ji panaikintų šaulių organizaciją.

(Bus daugiau)

• Laisvės Kovų Dainos, LNF išleistas knygos visais reikalais kreiptis į E. Čekienę, LNF pirm., 87-80 96 St., Woodhaven 21, N. Y.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

PARAMA

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy 5th \$4.79
Kron-Brannvin Aquavit. 5th \$3.98
Dujardin German Brandy 5th \$5.29
Old American Whiskey Full Qu. \$3.98

Chianti Import. Wine Qu. \$0.98
Bordeaux French Wine 5th \$0.98
Zeller Schwarze Katz 5th \$1.29
Ambassador Vermouth 5th \$0.98

JAUNIMO PARENGIMAS LIETUVIŠKAM DARBUI

Čia dedame A. Maželio straipsnį, atspausdintą J. J. Bačinio leidžiamoje knygoje "Blezingėlės prie Torrenso" (Lietuvių iškūrimas Pietų Australijoje 1947-1962) Redagavo Pulgis Andriusis ir Vladas Radzevičius.

Knyga jau baigta spausdinti Vilties spaustuvėje. "Blezingėlės prie Torrenso" - knyga, kurioje Australijos lietuviai patiekia savo kultūrinis polėkias ir visuomeninius užsimojimus. Arčiau su šia vertinga ir gražiai išleista ir suredaguota knyga skaitytojus supažindinsime vėliau.

A. MAŽELIS

I. PRIEŠMOKYKLINIS

... Vytukas įsiveržia su gatvės vėjais kambarin:

- Papa, daš mnie pjatačiok na siemečkį?

- Tėvas nē neivžlteri.

Vytukas tuoj susigriebia netinkamai pradėjęs. Čia juk ne Seriožka, jo gatvinių žaidynių partneris, kuris dabar kieme nekandriai laukia "siemečkų" grobio, bet jo tėtis, kuris taip ir liks kurčias ir nepajudinamas, kol Vytukas, atvėsęs nuo žaidimo įkarščio, nepratars lietuviškai:

- Tėte, gal duotum man penketą kapeikų saulėgrąžoms.

Tai mažytis dažnas epizodas iš mūsų tautiečių Pirmojo Pasaulinio karo pabėgėlių ("biežencų") gyvenimo kur nors Rusijos gėlmėse - Tuloj, Orle (Oriole) ar Varoneže - 1915-1918 metais. Visa tai dabar jau skendi bene pusės šimtmečio gilumo užmarštyje. Metams plaukiant, baigėsi karas, atėjo Vasario šešioliktoji su Nepriklausomybe. Mūsų Vytukas grįžo Tėvynėn, užaugo, subrendo, pamiršo Seriožką ir jo rusišką kalbą, išdrebėjo Antrojo Pasaulinio karo siaubus, ir istorija vėl pasikartojo: šiandieną Vytukas - jau žilvas tėtė - ir vėl pabėgėlis (dabar ne rusiškas "biežencas", bet vakarietiškas displaced person, newcomer, tremtinys, emigrantas etc.) galėjęs daug pasimokyti iš istorijos pasikartojimų ir įsigyti patyrimo išsivietinimo reikaluose.

Dabartinis išsivietinimas, žinoma, kaikuo skirsis nuo anū rusiškojo, tačiau vienas storas bruožas bus abiemis bendras: tai nuolatinė nutautėjimo gresmė, jaunajai kartai ankstyvosios vaikystės metais praradus gimtąją kalbą. Todėl ir dabar, prabėgus pusšimčiui metų, "siemečkų" epizodas tebesikartoja įvairiais variantais ir taip pat todėl ši scena nesunkiai duotųsi restauruojama bei perkeliama į mūsų dienas. Suprantama, reikėtų truputį pakeisti dekoracijas, butaforiją ir personažų grimą. Iš rusiškojo Voronežo ar Oriolo veiksmą perkelsim į anglosakškus Čikagos, Sydney ar Adelaidės primiesčius. Šviesaus susipratėlio tėtės vaidmuo atiteks buvusiam Voronežo Vytukui, kuris dabar, kaip žinome, pats jau yra žilsterėjęs tėtė, septynmečio Vytuko tėvas, nuosavo namo su garažu, automobilio, 14 cu.ft. šaldytuvo, 24" televizijos priimtuvo ir t.t. savininkas (net cementu išlietą maldymosi tvėnkintėlį planuoja kieme įsirengti; nėra kalbos - tvėnkinykai mūnų akys jį iškels nepalyginamai aukščiau už tą puošnų patogaus nugėrimo barą, kurį prieš pusmetį pasistatydino savo svetainėlės kampe, dešimtį metų kiekieno nenaudoto sudulkėjusio ir išmesto šiukšlyną namų knygynėlio vietoje). Mažajam Vytukui nē grimo nereikės keisti: jis lašas į lašą tas pats kaip Tuloj. Seriožka gi - visais amžiais ir visose žemėse nekintantis. Tik dabar jis vadinsis Jac, Bill ar Graham ir kalbės ne rusiškai, bet angliškai gatvės žargonu.

Šitaip pasirodę jau galime atskleisti uždangą ir stebėti "siemečkų" scenos šiandieninę versiją. Taigi:

... Įbėga Vytukas kieman ir reikalauja ice cream arba cool drink, nine-pence for coke. Dad, Quick. Ir... Čia veiksmas pasuka nelaukta kryptim: tėvas, Vytuko angliškai užkalbintas, užuot sustingęs pasipiktinančiam kurtume, liaunasi skutęs kiemo žolynėlių, suklostos savo veido raukšles į grimasą, kuri turėtų išreikšti jo pasididžiavimą sūnaus išmaningumu, ir traukia iš kišenės pinigėlį:

- Okay, Vic. Bet kad tu jau too much money išleidi.

- Vytukas skubėdamas griežia pinigėlį ir, tarpvartėje žiopsančio Graham akivaizdoje nuraudęs iš gėdos dėl tėvo kalbinės mišrainės, neria gatvėn.

Šiuodu paveikslėliu sugretinus, peršasi nelinksmos išvados. Negi iš tikrųjų mūsų tautinė sąmonė tolydžio blėsta?

Voronežiško tėtės šviesią nuovoką, kaip reikia bringinti savąją kalbą, gal dar negalėtume pavadinti net tautine sąmone pilna ta žodžio prasme. Ta ir buvo gal tik nuovoka, intucija. Auszros, Varpo ir Maironio įžiebta romantiškas nusiteikimas, kuris, per du Nepriklausomybės dešimtmecius surealintas ir po to sekusio katalikizmo užgrūdintas, turėjo pavirsti jau į tikrą, atbaigtą, nepažeidžiamai kietą tautinį sąmoningumą.

Ar gali juo pasigirti mūsų šios anglosakščių priemiesčių tėtė? Kaip jis įpūs savo Vytukui tautinės gyvybės dvasią, pats būdamas tautiškai pusgyvis?

O juk pedagogikos autoritetų yra nenuginčijamai pripažinta, kad tautinę sąmonę žmogui nulemia ankstyviausioji jo vaikystė, gal net motinos įsčius. Vėlesnis auklėjimas, mokykla, organizacijos ir bendruomenė tą sąmonę išplės, galutinai suformuos į užbaigtą pastatą, tačiau visos šios stovybos sėkmingumas remsis į pamatus, kuriuos motina ir tėvas bus išgrindę vaiko sieloje dar priešmokyklinės jo kūdikystės metais. Kertinis gi šitų pamatų akmuo, pasak tų pačių autoritetų, yra gimtoji kalba.

Todėl nesužaloto gimtojo žodžio išsaugojimas yra pirmą pradžią sąlyga tautiškumui brandinti jaunosios kartos sąmonėje. O tautinė sąmonė, tautiškumas (t. y. "stilius, kuriuo reiškiasi visuotinis žmonių dvasios ir viso gyvenimo turinys" anot prof. St. Šalkauskio) savo ruožtu yra pirmą pradžią sąlyga visai žmogaus asmenybei ugdyti. Asmenybei augti ir bręsti reikia kultūrinės aplinkos, kuri tegali būti tik tautinė. (Visiškai tarptautinės ir kosmopolitinės kultūros, kaip žinome, nėra ir negali būti, nes vadinamoji visos žmonijos kultūra yra ne kas kita, kaip visų tautinių kultūrų suma**).

Šiuos samprotavimus glaudami į krūvą, autoritetų pamokyti, trumpai pasakysime: sukurkime lietuvišką atmosferą savo namuose, kalbėkimės lietuviškai tarpusavy ir to paties neatlaidžiai reikalaukime iš savo vaikų.

O kaip gi tu, Vytuko tėte, elgiesi? Jaučiamės turį teisę tau išmetinėti, nes kas išaugs iš tavo, Vytuko mums visiems rūpi nemažiau, kaip tau pačiam.

Gal ne viskas, kas čia prirašyta, tiksliai rikiuosis į mūsų temą, bet ir tomis beletristikomis įžangos vietoje ir samprotavimais, kurių nuoseklumo spragas rašantysis bandė užkaišioti autoritetais, o taip pat ir visais pagrūdėtimais, norėta pasiguosti skaitytojui. Net tikėtasi, kad skaitytojas pabars už perdėtą pesimizmą, kad užginčys, jog ne, ne, anaiptol ne viskas yra taip jau bloga, kad užtikrins, jog išvijoje apšiai rasime tvirtą tautinio susipratimo, gilaus idealizmo ir tauraus pasiaukojimo pavyzdžių.

O aną adelaidskį ar čikagišką tėtę skaitytojas sakosi pats asmeniškai pažįstas. Tiesa, dėl elgesio su Vytuku ir knygynėliu tėtė nėra užsipelnęs pagyrimo, tačiau išgama jo taipogi nepavadinasi: jis ir susirinkimam kar-

*) V. Čižūnas: TAUTINIS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE, VLIK'o Lietuvių Išlaikymo Tarnybos leidinys.

tais užklystas, ir aukų rinkėjo šunim nepjudas, o pernai vieną šeštadienį net bendruomeninių namų stovybos talkon buvo atėjęs.

Visi tie, kurių negalima pagirti ir visi tie smerktinieji už tautinių pareigų jaunajai kartai apleidimą, yra skirstytini į tris kategorijas:

1) Sąmoningai atsakiusieji tautinio auklėjimo ir gimtosios kalbos. Kam, esą, ta lietuviybė reikalinga, jei Lietuvon vistik negalėsime ir nenorėsime grįžti. Kam tad skaldyti vaiko asmenybę ir apkrauti jo sąmonę nerealiu ir nebetekusiu prasmės tautiškumo balastu.

Prieš šiuos nelaiminguosius mudu su skaitytoju bejėgiškai nuleidžiama rankas, nesurasdame jiems radikalaus vaisto. Tik, ačiū Dievui, ši beviltiškoji kategorija tebėra labai negausi.

2) Neturintieji laiko ir neatkreipusieji reikiamo dėmesio į pareigos svarbumą. Šios kategorijos akivaizdoje net ir optimistiškasis mūsų skaitytojas turės nuliūsti, jos eilėse atpažinęs kai kuriuos iš pačių iškiliausių, pačių sąmoningiausių ir, deja, sunkiausiai apkrautų tautinio pasišventimo darbų šviesuolių.

3-čioje kategorijoje tilps visi tie, kurie iš nesupratimo nebevykdo tautiško auklėjimo pareigos ir leidžia savo vaikams užmiršti gimtąją lietuvišką žodį.

Ogi, kad ta anglų kalba toliau neįkandama. Dešimtį metų lauzdamas liežuvį neką teismoksti. Tai kaip dabar tą mažą vaikelį vers lietuviškai kalbėti! Juk abi kalbos susimaišys gražiai angliškai nebegalės išstati. Mokytis nesiseks.

-Štai kur jis besas! - vienan balsan kartu su skaitytoju sušuksiva, atpažinę mūsų adelaidskį tėtę, prisiglaudusį šioje kategorijoje.

Pagaliau, akis į akį susitikę skubėsime išsikalbėti, atverti jam akis, parodyti jo klaidą ir, jei dar ne vėlu, gelbėti jo Vytuką. Čia mums į talką vėl ateis pedagogikos autoritetai, nurodant, kad vaikai pasižymi nuostabių sugebėjimų tuo pačiu metu išmokyti net keletą svetimų kalbų, savosios neužmirštant. Todėl didikai savo vaikams samdydavo po kelias guvernantes: vieną prancūzė, kitą anglė, trečią vokietę.

O skaitytojas, atsivertęs daug mums pagelbėjusį V. Čižūną, privers tėtę perskaityti:

"Turime nugalėti savyje dar vieną prietarą: kai kas mūsų yra tos nuomonės, kad išmokyti "lietuviškasis" raidžių tarimas galės kenkti vėliau mokantis tas raides tarti angliškai. Atsakymas į šitokias abejones tėra vienas: lietuviškasis lotynų abėcėlės raidžių tarimas yra labai artimas pagrindiniam (lotyniškajam) tų raidžių tarimui, sudarančiam atramą beveik visų europinių kalbų tarčiai ir skaitymui. Iš lietuvių kalbos tarties galima "išseiti" ir bet kurios europinės kalbos tartį ir sėkmingai ją pasisavinti, tuo tarpu iš angliškosios tarties (gimtosios ar anksti pasisavintos) tai padaryti daug sunkiau.

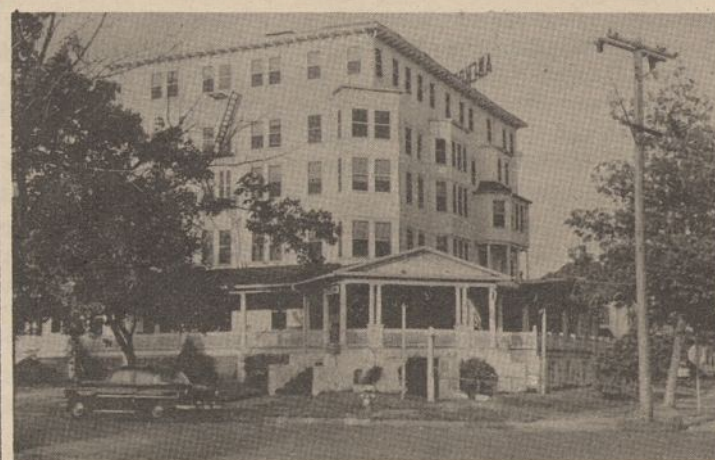
Tuo įsitikinti nesunku, ypač pasiekiant, kaip netiksliai taria vidutinis amerikietis (arba australas, - A.M.) net ir neblogai išmoktosios kalbos garsus (pavyzdys - lotynų kalba bažnytinėje vartosenoje**).

Šitaip bendradarbiaudami su skaitytoju, spėjame įtikinėti tėtę klydus ir tikime, kad jis, pažinęs savo klaidas, tikrai pasistatys. Ir man, rašančiam šias eilutes, skaitytojas bus daug gero padaręs. Jis paskatino švieses- nėmis akimis žvelgti į mūsų išvieskiją buitį ir paieškoti Adelaidėje tvirtą tautinio susipratimo, gilaus idealizmo ir tauraus pasiaukojimo apraiškų, kurių apšiai rasime savaitgalinėse mokyklose, jaunimo organizacijose ir kituose faktoriuose, lemiančiuose jaunimo parengimą lietuviškam darbui.

*) Ibidem 168 pusl.

(Bus daugiau)

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
PROspect 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsiui prie Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J. 7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviam. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais. Savininkai P. C. Mačiuliai.

KUR PRALEISTI ATOSTOGAS?

PENNSYLVANIJOS POCONO KALNAI

Tik čia galėsite pamatyti visa gamtos grožį, rasti ramybę ir gerą poilsį, kuris po sunkaus visų metų darbo, kiekvienam yra labai reikalingas. Echo Valley Lodge.

Tai vieta, kurioje Jūs su ar be šeimos, lietuviškoje vasarvietėje praleisite laiką, kuris ilgai pasiliks Jūsų maloniuose prisiminimuose; kartu suteiks Jums poilsį, ramybę ir lietuvišką aplinkumą.

Echo Valley Lodge Jūs rasite be poilsio, puikų restoraną, erdvius atskirus ir patogius kambarius su visais patogumais ar tai viengungiui ar su šeima, puikią teniso-krepšinio aikštelę, gerą lietuvišką maistą ir malonų patarnavimą.

Echo Valley Lodge be viso kito, poilsio ir žaidimų, Jūsų patogumui ir patarnavimui yra puiki didelio tipo maudyklė (swimming pool) su nuosavu mažu ežeriuku ir 20 akrų puikios miško.

Priimami užsakymai taipogi vestuvių puotoms, iškylos, organizacijoms ar pavienėms grupėms.

Echo Valley Lodge atidaroma nuo nuo liepos 4 dienos ir veiks per visus ištisus metus.

Lietuviai savininkai Julius ir Elena Garmai visus maloniai kviečia atvykti. Iš anksto kreiptis:

ECHO VALLEY LODGE,
Echo Lake, Pa.
Telephone: Stroudsburg 424-1920

Vertė J. P. Palukaitis

(51)

— Atminties netekimas, — tarė jis draugiškai. — Tokia sukrėtimo pasėka, mano bičiuli, kad negalite net savo pavardės atsiminti. O vis dėlto nuostabus sugebėjimas, ir, jeigu aš nebūčiau toks tikras dėl tamstos tapatybės, tai ir aš, kaip šiuodu vyrai, kurie nežino, kas tamsa esi, būčiau linkęs tamsta patikėti. Britų valgyba teikia mums didelių komplimentus, atsiųsdama savo geriausius vyrus. Iš antros pusės, aš ko kita ir nelaukiau, nes juk reikalus sukosi apie profesoriaus Haroldo Jeningo — sakykime: įtikinimą.

Reinoldas pajuto kokių jausmą po krūtine ir kartu pralaimėjimo skoni burnoje. Dieve, tai dar blogiau, negu jis buvo būkštavęs. Jei tie žmonės žino tai, reiškia, jie žino viską, ir tada viskas prarasta. Tačiau baimės ir nesupratimo išraiška jo veide liko nepasikeitusi. Jis pasipurtė, lyg norėdamas nusikratyti slogiu sapnu, ir apsidairė laukinėmis akimis.

— Aš nieko nepadariau! — sušuko jis garsiai, beveik rėkdamas. — Palikite mane ramybėje. Aš jums jau sakiau, kad nieko nepadariau, visai nieko! Aš esu geras

komunistas, partijos narys. — Jo veidas buvo iškreiptas, lūpos sučiauptos. — Aš esu Budapesto pilietis, drauge, aš turiu dokumentus su savimi, aš galiu įrodyti! — Jis pakėlė ranką ir norėjo griebti apsiausto kišenę, kai nuo vieno vienintelio AVO valdininko žodžio sisingo — nuo vienintelio žodžio, kuris ne taip jau garsiai nuskambėjo, bet kirtio orą, kaip botago smūgis:

— Stok!

Reinoldas sulaukė savo ranką prie apsiausto atlapų ir lėtai nuleido. Mažasis tamsiaplaukis nusišypsojo.

— Tikrai gaila, kapitone Reinoldai, kad tamsta nuėjai į Secret Service — aš esu įsitikinęs, kad teatras dėlto nustojo reikšmingo aktorius. — Jis pro Reinoldą žvilgtelėjo į vyrą, kuris stovėjo šalia garažo durų: — Kokai, kapitonas. Reinoldas buvo beįsiimęs pistoletą ar kitokį ginklą. Išlaisvink jį nuo tos pagundos.

Reinoldas išgirdo cementinėmis grindimis artėjančius žingsnius ir sekančią akimirka sudejavo iš skausmo, šauktuvo buože kludžius jo strėnas kiek aukščiau inkstų. Jis susvyravo ir neaiškiai, lyg pro raudoną miglą, jautė, kaip įgudusios rankos tikrino jo daiktus.

— Jūs turite Koku atleisti, kapitone Reinoldai, — girdejo jis kalbantį AVO valdininką. — Kokas turi savotišką būdą, jis prie tų reikalų prieina nepaprastai tiesiai. Tačiau patirtis, kurią jis susirinko, bekrėsdamas areštuotuosius, jį pamokė, kad paragavimas to, ką neišvengiamai išauktų bet koks priešinimasis, yra daug efektingesnis, negu patys niūriausi grasinimai. — Jo balso tonas truputį pasikeitė, tik vienu niuansu, bet nemalonių: — O, radinys numeris pirmas, ir labai įdomus. Belgiškas pistoletas 6,35 kalibro ir dar su garso duslintuvu — abu dalykėliai negaunami mūsų krašte. Be abejo, tamsta abu juos radai gatvėje. O gal kuris nors iš jūsų žino, kas čia?

Reinoldui, kurio akys vis dar raibuliavo, gana sunkiai pasisekė nustatyti, apie ką buvo kalbama. AVO valdininkas savo rankose laikė šratų pripiltą žarną, kurią

jis prieš keletą valandų buvo atėmęs iš vyro, norėjusį jį nutrenkti nuo kojų.

— Aš tikiu, taip, pulkininke Hida. Tas dalykas man atrodė pažįstamas. — AVO vyras, kurį jo viršininkas vadino Koku, dabar išėjo į Reinoldo akiratį — drabužių spinta, kaip dabar Reinoldas galėjo matyti, daugiau kaip šešių pėdų aukščio ir atitinkamo ūstumo, o randuotas veidas su įlaužta nosimi rodė, jei esant brutalų mušiką — ir paėmė mušimo įrankį, kuris beveik prapūlė jo milžiniškoje, gauruotoje letenoje. — Jis priklauso Herpedui, pone pulkininke, tikrai. Matote, štai jo inicialai. Jis priklauso mano draugui Herpedui. Iš kur tu gavai? — atsuko į Reinoldą.

— Radau kartu su pistoleto, — pasakė Reinoldas. — Ryšulyje ten, prie kertės...

Jis pamatė įrankį švilpiantį oru, bet pervėlai, kad išvengtų. Smūgis privertė jį pasivirti į sieną ir susmukti ant grindų. Sunkiai atsistodamas, jis jautė, kaip iš jo lūpų lašėjo kraujas. Be to, jis nustatė, kad keli priekiniai dantys klibėjo.

— Švelniau, Kokai, švelniau, — tarė pulkininkas Hidas. — Duok tą daiktėlį čion, Kokai, taip, ačiū. Taip, kapitone Reinoldai, dėlto galite kaltinti tik save patį. Mes šią akimirka dar nežinome, ar Herpedas tebėra Koko draugas, ar jis jau buvo Koko draugas. Nedaug gyvybės buvo jame, kai jį rado ten, kur tamsta buvai palikęs gulėti. — Hidas pakėlė ranką ir paplojo su niūria mina šalia stovėjusio milžino pečius. — Neįvertink mūsų bičiulį klaidingai, pone Reinoldai. Jis nevisada toks, kaip ir jo vardas sako — tai iš tikrųjų ne jo vardas, bet garsaus klauno ir komiko, apie kurį, be abejo, ir tamsta esi girdejęs. Kokas sugeba ir įspūdingai palinksminti, patikėk tamsta, aš net pats mačiau, kaip jo kolegos ten, Stalino gatvės rūsiuose, raitėsi iš juoko — toks išradingas yra Kokas, kaitaliodamas savo — hm — metodus.

(Bus daugiau)

Lietuva 26 valstybių tarpe

Vieną kartą aukšto rango amerikietis, linksmai nuteikė klausytojus savotiškai apibūdinamas tautines grupes. Pasak, jo skalbyklos jam visuomet primena kiniečius, valgyklos - graikus, statyba - italus, vynas - prancūzus, alus - vokiečius, kava - Pietų amerikiečius ir t.t. Minimas amerikietis kalbėjo viename lietuvių susitelkime. Todėl lietuviai su žingeidumu laukė, ką gi jis teiks pasakyti apie lietuvius. Ir pasakė... Girdi, jis negalįs lietuvių įsivaizduoti be tautinių šokių, dainų... ir parodų. Taip maždaug ir yra. Mes šokam, dainuojam ir įeigu tik proga pasitaiko nevengiamie pasirodyti ir įvairiose parodose.

Šiuo kartu tenka atžymėti neeilinę parodą. Ir būtent Chicagoje surengta 4-ąją Tarptautinės Prekybos parodą. Parodos vieta: Michigano ežero pakrantėje naujas ir erdvus McCormick Place pastatas. Šiometinėje parodoje savo gaminiams pasirodė 26 užsienio valstybės. Iškilmingame parodos atidaryme, be vietos aukštųjų pareigūnų, dalyvavo ir iš Washingtono atvykęs prekybos sekretorius Luther H. Hodges. Tačiau pačiame susidomėjimo centre buvo Ekvadoro prezidentas Carlos Julio Arosemena. Jis buvo pasveikintas tradiciniu 21 patrankos šūviu.

Plačiau apibūdinti paskirų valstybių paviljonus ir išvardinti išstatytus gaminius nebūtų lengva. Pagaliau nėra ir būtino reikalo. Užtenka paminėti, kad pagrindinė parodos paskirtis yra prekyba ir čia apstu įvairiausių mašinų, audinių, odos išdirbinių, baldų, spausdinių ir t.t. Prisimenant minėtą amerikietį, tenka pasakyti, jog parodoje nestingia ir prancūziško vyno, vokiško alaus ir Pietų amerikietiškos kavos.

Užsienio kraštai reklamuoja mi savo gaminius bando sudominti vietos prekybininkus. Lietuviams tarptautiniai vaizdinių galimybių nėra palankios. Todėl pasitenkinama tautodailė, gintaru bei spausdintu ir gyvu žodžiu, nusakančiu dabartinį Lietuvos likimą.

Mūsiškis paviljonas užima 240 kvadratinį pėdų plotą. Pagal dail. A. Marčiulionio projektą, visus medžio darbus atliko P. Vėbra. Paviljone yra išstatyta dail. A. Tamošaitienės kilimas, dail. E. Marčiulionienės keramikos lėkštės ir vazos, tautiniais motyvais austi audiniai bei inkrustuotos medžio lėkštės ir įvairūs gintaro išdirbiniai. Pačiame paviljono centre matomas dail. L. Vilimo rūpintojėlis (tapyba). Paviljonas aptvertas lietuviškų liaudies raštų tvorele ir viršuje iškeltas įrašas Lithuania. Beje, netoliese kabo audeklas, kuriame didelėmis raidėmis įrašytas žodis Lithuania ir skliausteliuose dar pridėta (independant).

Gausiems parodos lankytojams ir šiomet dalinamas skoningai paruoštas anglų kalba leidinėlis, kurį paruošė D. Bielskus. Viršelis - dail. A. Kurausko. Žinia, negalima užmiršti ir gyvųjų eksponatų. Šiuo atveju būtina suminėti dailią Dalią Šulaitytę - Miss Lithuania ir nuolatos paviljone būdinius tautiniais drabužiais

P. PETRUTIS

pasirėdžiusius Jaunimo Centro Studentų Ansamblio narius.

Šiometinė rengimo našta kantariai nešė LB Chicago apygardos vadovybės sudaryta speciali komisija, vadovaujama B. Nainio. Jam talkininkavo D. Bielskus, K. Kasakaitis, P. Vėbra ir A. Verbickas. Viso turėta maždaug \$4.000 išlaidų. Paviljono direktoriaus B. Nainio tvirtinimu prie piniginių išlaidų reikia prijungti ir 1000 valandų darbą, kuris be abejo, liks neapmokėtas. Į visą tritą buvo įjungta apie 70 žmonių. Šiame skaičiuje 56 budėtojai.

Išlaidų padengimui Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago skyrius paaukojo \$400. Amerikos Lietuvių Taryba \$500 paskyrė leidinio išleidimui. Kiti stambesni aukotojai: Illinois Lietuvių Gydytojų D-ja - \$100, LB Bridgeport apylinkė - \$100, Veterinarijos Gydytojų D-ja - \$100, dr. L. Kriaučeliūnas - \$100. Prie šių sumų dar reikia prijungti LB Chicago Apygardos rengta gegužinė sukelktus \$370 ir nuo Lietuvos Generalinio konsulo dr. Petro Daužvardžio pagerbimo likusią \$700 sumą. Kiek teko nugirsti, iki šiol surinktos pinigų sumos dar neužtenka turėtų išlaidų padengimui.

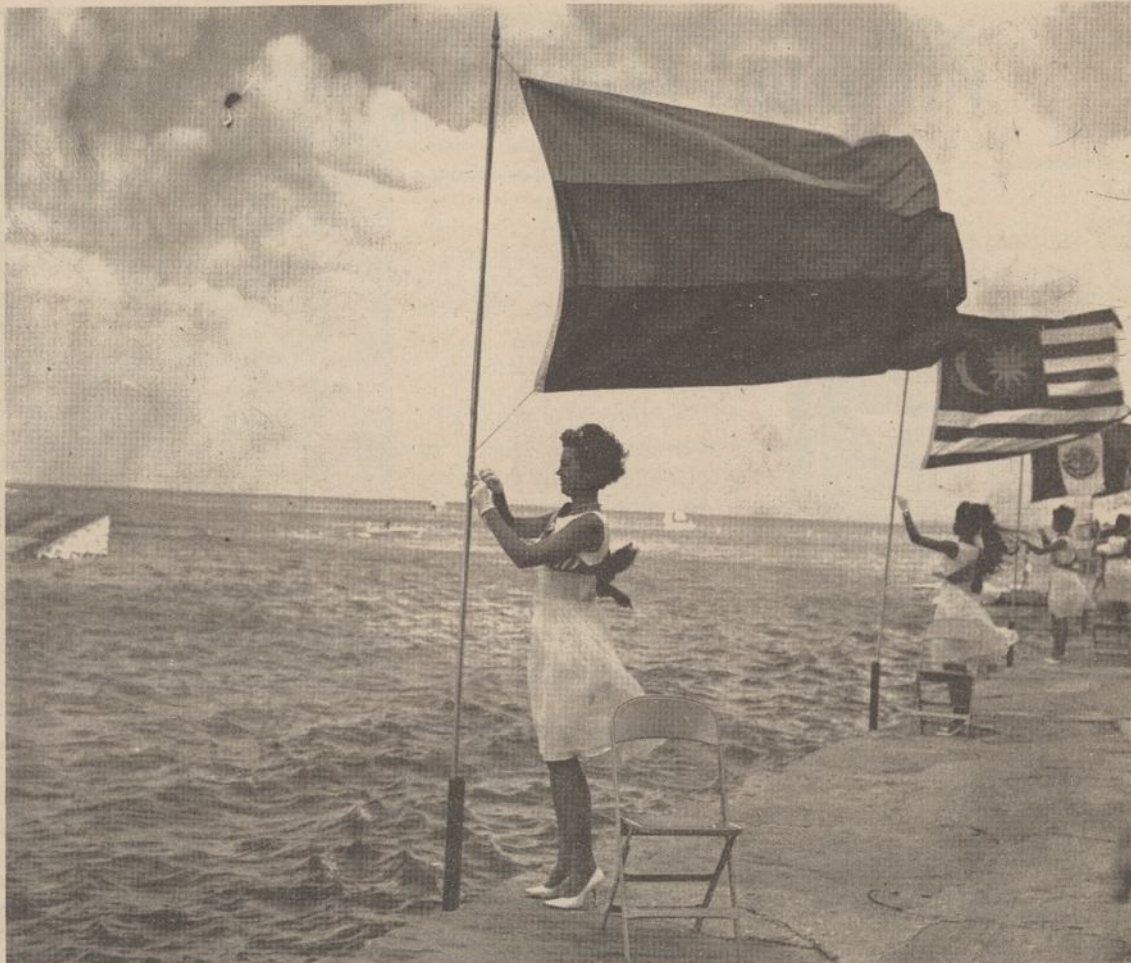
Suminėjus rengėjų bei talki-

ninkų pavardes ir išvardinustalkininkavusias organizacijas, būtina prijungti ir šokančius, dainuojančius lietuvius. Parodos patalpose sėkmingai pasirodė Jaunimo Centro Studentų Ansamblio, Stephens dainininkės, Ateities tautinių šokių grupės, Kirvaitytės vadovaujamos kanklininkės, Cicero tautinių šokių grupė Žilvitis ir Marquette parko lituanistinės mokyklos ansamblis. Jų pasirodymus sekė tūkstančiai parodos lankytojų.

Negalima pamiršti ir Lietuvos Generalinio konsulo dr. P. Daužvardžio vertingo vaidmens. Dr. P. Daužvardis atidarymo metu buvo garbės svečių tarpe ir vėliau įvairiais atvejais atstovavo Lietuvą konferencijose, radijo programose ir t.t.

Pakankamai reprezentacinių progų bei galimybių turėjo ir Miss Lithuania - D. Šulaitytė, kasdien nuo ryto iki vėlyvo vakaro dalyvaudama įvairiuose priėmimuose, spaudos konferencijose bei radijo, televizijos programose.

Ne vienam lietuviui parodos lankytoji kilo klausimas, ar verta dalyvauti ir reikštis tokia tautų - rasių susitelkime. Visas malonumas, kaip sakytų kainavo 4000 dolerių ir 1000 nelengvo darbo valandų. Šis įnašas įgalino devynioliką dienų eksponatais, raštu, žodžiu, kanklėmis, dainomis, šokiais ir pagaliau plėve-

Miss Lithuania Dalia Šulaitytė parodos krantinėje kelia Lietuvos vėliavą. Toliau matyti kitų kraštų gražuolės prie savo vėliavų.

suojančiomis lietuviškomis trispalvėmis skelbti Lietuvos vardą. Taigi, ar verta?

Rašantis tokį klausimą iškėlė vienuolikai lietuvių, sutiktų parodos patalpose. Aštuoni atsiliepė teigiamai, du neigiamai ir vienas visai nesiteikė savąją nuomonę pareikšti. Paskutinis į klausimą piktoku, klausimu atsiliepė:

- "O kam pačiam reikalinga manoji nuomonė?" Taip taręs nukliūtino netoli esančios suomiškos pirties link.

Tiesa, iš teigiamai atsiliepusių ne vienas išsitarė, jog eksponatų nesunkiai buvo galima ir imantresnių - vaizdingesnių surasti. Taip drįsta galvoti ir rašantis. Beje, parodoje budėjęs mūsų jaunimėlis dažnai būdavo apibūrinamas įvairiaisiais klausimais. Deja, atsakymai nevisuomet tiksliai skambėdavo, o kartais visas aiškinimas pasibaigdavo žodeliu "I don't know". Ar neverta būtų į pastarąją pastabę atkreipti reikiamą dėmesį?

LIETUVOS BYLA VĖL KELIAMA KANGRESE

Kongresmanas Peter W. Rodino, Jr. (D. — New Jersey) 1962 metų liepos mėn. 26 d. įnešė į Atstovų Rūmus naują rezoliuciją Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų bylos reikalu. Ši nauja

rezoliucija (dvyliktoji šiuo klausimu) įregistruota šiuo numeriu — H. Con. Res. 507.

Savo turiniu ši rezoliucija yra labai artima Kuchel-Lipscomb ir kitų senatorių ir kongresmanų rezoliucijos Lietuvos bylos reikalu. Be trijų punktų, kurie akcentuojami pirmą kartą rezoliucijose, kongresmanas Rodino savo rezoliucijoje dar pabrėžia, kad JAV-bės ir toliau nepripažintų Pabaltijo kraštų įkorporavimo į Sovietų Sąjungą ir kad būtų respublikų pasiuntinybės ir konsulatų ir toliau būtų pripažįstami šiame krašte.

Šios naujos rezoliucijos

reikalu kongresmaną Rodino kontaktavo Rezoliucijos Remti Komiteto nariai Jokūbas Stukas ir Albinas S. Trečiokas, abu iš New Jersey valstijos. Rezoliucijos tekstą kongresmanui Rodino padėjo paruošti adv. C. Paulis ir Jokūbas J. Stukas.

Kongresmanas Rodino visą laiką buvo nuširdus Lietuvos reikalu gynėjas. Savo paskutiniu žygiu jis tikrai užsipelnė dar didesnę visų lietuvių pagarbą. Visi geros valios lietuviai turėtų jam už tai padėkoti. Laiškai adresuotini: The Honorable Peter W. Rodino, Jr., House Office Building, Washington 25, D. C. (it)

Bendras lietuvių paviljono vaizdas.

P. Petručio nuotrauka

Lietuvių paviljono direktorius B. Nainys parodoje.

P. Petručio nuotrauka

Tarptautinės parodos Chicagoje atidarymo dieną per radiją buvo pagerbta Miss Lithuania Dalia Šulaitytė, parodos atstovai jai prisegant orchideją. Prie stalo iš kairės sėdi: Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, kalbėjęs apie Lietuvą, Miss Lithuania Dalia Šulaitytė ir radijo programos vedėjas Povilas Saliner-Šaltimieras.

V. Noreikos nuotrauka

HEARING AIDS

VISKAS
AUSYJE

\$99.50

Skambinkite MA 1-0440
arba rašykite
ACOUSTICON OF
CLEVELAND
845 Prospect Ave.

GERIAUSIAI PAILSĖT PER ATOSTOGAS

Vienoje iš gražiausių lietuviškų vasarviečių
CAPE COD, Mass.

Dr. E. ir M. JANSONŲ VILOJE

AUDRONĖ

Rami vieta, gražus pušų parkas visai arti plažas
(vos 5 min. pėsčiom).

Duodamas geras lietuviškas maistas ir malonus
patarnavimas.

RUGPIŪČIO MĖN. DAR YRA LAISVŲ
KAMBARIŲ.

Kreiptis Audronė — Jansonas, 87 East Bay Rd.,
Osterville, Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-8425.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

VISAIS APDRAUDOS

REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraitis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

FILATELIJOS KAMPELIS (10)

ANTANAS BERNOTAS

ISPANIJA išleido 10 pašto ženklų seriją, kuria pagerbiamas žymus ispanų dailininkas Zurbaran.

Francisco de Zurbaran (1598-1662) tapė daugiausia portretus ir paveikslus religinėmis temomis. Yra išdekoravęs daugelį Ispanijos vienuolynų ir bažnyčių. Šiuo metu dauguma jo paveikslų patalpinta muziejuose ir meno galerijose. Be ispanų muziejų, jo paveikslus turi tokie garsūs muziejai, kaip Louvras, Berlynas ir Drezdenas.

Čia duodame 3 pezetų p.ženklą, kuriame parodyta dalis Zurbarano paveikslo "Šv. Tomo Akviniečio apoteozė". Originalas kabo Sevilijos muziejuje.

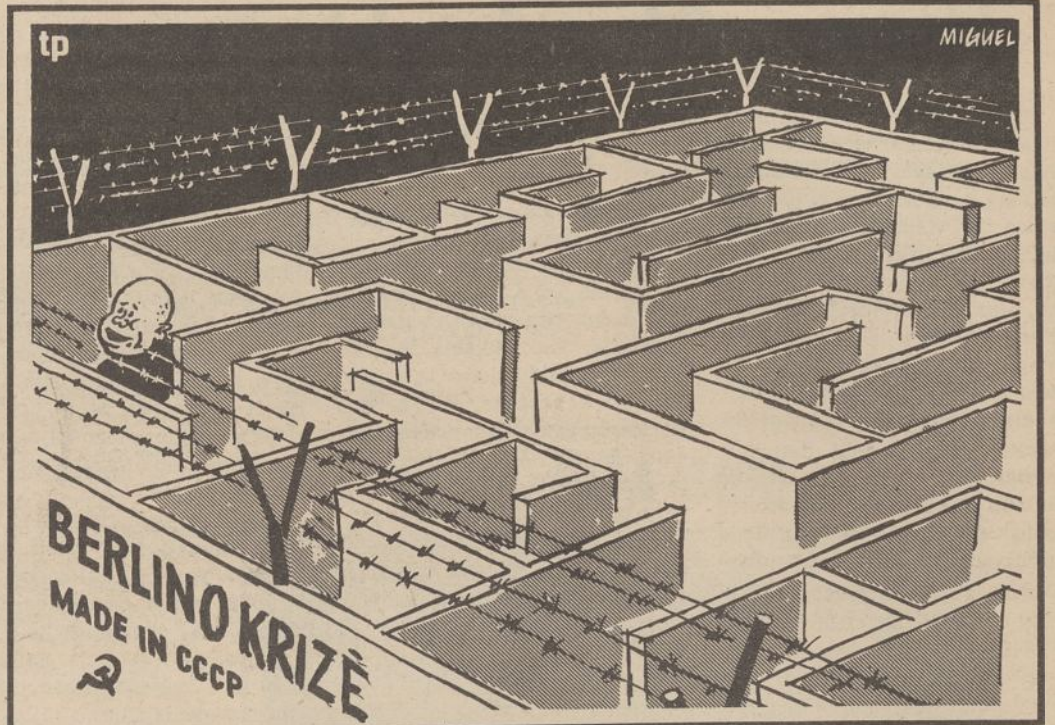
NORVEGIJA išleido 45 oere ir 1 kronos pašto ženklus su pačių pirmųjų Nobelio taikos premijos laureatų - Frederic Passy ir Henri Dunant atvaizdais.

Frederic Passy (1822-1912) buvo prancūzų politikas ir valstybininkas. Laikė II Imperijos naramūnų ir karų, 1868 m. jis išteigė Taikos Lygą, 1887 m. kartu

su W.R. Cremer-Tarparlamentarinę Uniją taikai saugoti ir pacifizmui skatinti, 1901 m. kartu su H. Dunantu buvo apdovanotas pirmąja Nobelio taikos premija. Jean Henri Dunant (1828-1910), šveicarų visuomenės veikėjas buvo Raudonojo Kryžiaus steigėjas. 1859 m., lankydamasis Italijoje, Solferino mūšio laukuose, jis matė baisių vaizdų ir jų paveiktas, jis sumanė suorganizuoti tarptautinę organizaciją, kuri globotų ir rūpintųsi kare sužeistaisiais. 1863 m. Genevoje buvo sušaukta konferencija, kuri įkūrė Tarptautinį Raudonąjį Kryžių. Prie Raudonojo Kryžiaus prisidėjo daugelis valstybių ir jį dabar rasime visur (muzulmonų kraštuose jis vadinasi Raudonuoju Pasmėnuliū). Lietuvoje taip pat veikė Raudonojo Kryžiaus draugija, kuri Kaune turėjo savo ligoninę.

PRANCŪZIJA išleido 50 centimų pašto ženklą, kuriuo pagerbiamas Paskalis, jo 300 metų ties proga. Ženklo piešinys: Paskalio portretas, šalyse - įvairūs simboliai, kryžius ir vieno jo veikalo pavadinimas "Pensees" Blaise Pascal (1623-62) buvo

- Kur aš palikau atsarginį išėjimą?...

MINĖKIT AUTORIŲ, ARBA NEGROKIT JO KŪRINIO

Porą kartų spaudoje buvau iškėlęs mintį, kad mūsų recenzantai, ir ypač lietuviškų valandėlių radijai visoje Amerikoje retai kur temini autorių to transliuojamo kūrinio. Taipgi ir — kas atlieka. Kadangi jį tai mažai kas tereagavo, tebūnie man leista dar kartą apie tai priminti, ir iškelti realesnių faktų.

1. — Niekas neužginčys, kad nei viename pobūvyje, minėjimuose, iškilmėse, ypač radijo programos valandėlėse neįmanoma apsieiti be muzikos. Lietuviškų kūrinių autoriui (ar tai

J. BERTULIS,
Chicago, Ill.

būtų rašytojas, ar poetas, ar muzikas jokio honoraro neprimta mokėti. Vienintelis jo moralinis atlyginimas — išgirsti per spaudą, arba radiją, to kūrinio autoriaus pavardę. Kitus kūrinius kart kartėmis naudoja, bet kažkodėl labai nemielai mini autorių. Tokie pasakymai, kaip, pav.: Dabar išgirsite "Laisvės Dainą", arba, — dabar padainuos "Tėviškėlę", arba — Dabar kvartetas padainuos gražią dainą, arba, dar geriau, — Dabar išgirsite gražią dainą, arba — Dabar jauna skautė padeklamuos eilėraštį ir t. p., rodo, jog norėta pasakyti, kad šį kūrinį yra sukūręs patsai pranešėjas. Ar tai nėra plagiatas?! Muzikos kūrinys jeigu

gu neminėtas žodžių autorius, reiškia — žodžiai yra to paties muzikos kūrinio autoriaus. (Išeitų — jeigu pranešėjas neskelbia autorių).

2. — Dažnai pasitaiko, kad šį kūrinį girdime pirmą syk, arba jis yra atėjęs iš užjūrio, iš svetimų valstybių. Ir, vietoj to, kad sužinotų to kūrinio autorių, išgirstame pranešant — "gražią dainelę"! Iš tokio poelgio atrodo, jog pranešėjui yra profesionalūs klausytojai.

3. — Šiais laikais radijo transliuoja ne vien savo

(Nukelta į 7 psl.)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

garsus prancūzų filosofas ir matematikas. Jaunystėje domėjosi matematika ir yra atradęs naujų teoremų ir formulų. Nuo 1654 m. apsigyveno jansenistų vienuo-

lyne Paryžiuje ir atsidavė daugiausia religiniams mąstymams ir teologinėms studijoms. Laikomas vienu iš pačių didžiųjų religinių mąstytojų naujaisiais laikais.

V. VOKIETIJA išleido 20 pfenigų p. ženklą, kuriuo paminima Mainzo miesto 2000 metų sukaktis. Ženkle matomas įtvirtinimų mūro kampas, vadinamas Drususstein, išlikęs iš prieš-kristinių laikų, bei senovinis miesto vaizdas.

Mainzas guli kairiajame Reino krante priešais Maino upės įtaką. Toje vietoje romėnai dar prieš Kristų buvo įkūrę savo stovyklą, kuri vadinosi Maguntiacum. 747 m. įsteigta Mainzo arkivyskupija, kurios pirmuoju vyskupu buvo šv. Bonifacas, germanų apaštalas. Čia gimė Jonas Gutenbergas, spaudos išradėjas.

Miestas yra vienas seniausių vokiečių kultūros centrų. Veikia universitetas, įkurtas 1477 m., ir daugelis kitų mokslo įstaigų. Daugybė senovės architektūros paminklų buvo sunaikinta II karo metu. Šiuo metu mieste gyvena apie 110,000 gyventojų.

KLAIDŲ ATITAIŠYMAS. Pasakutiniame FK numeryje, aprašant Lietuvos p. ženklą, yra iškritusi eilutė, pakeisdama aprašymo turinį. Turėjo būti: "Ženkle matoma: Steigiamojo Seimo pirmininkas Dr. Staugaitis, pirmąjį Valstybės Prezidentą Antaną Smetoną ir Valstybės Tarybos narį bei Teisingumo ministrą St. Šilingą".

EAGLE STAMPS VISADA PADIDINA SANTAUPAS

the **MAYcos** (4) **BASEMENT** stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTH GATE

IŠPARDAVIMŲ IŠPARDAVIMAS

Tik 100!
Dideli 12x15 pėdų 100%

NYLONINIAI KILIMAI

Su 1/8 storumo putotos (foam) gumos pamušalu

56^{.88}

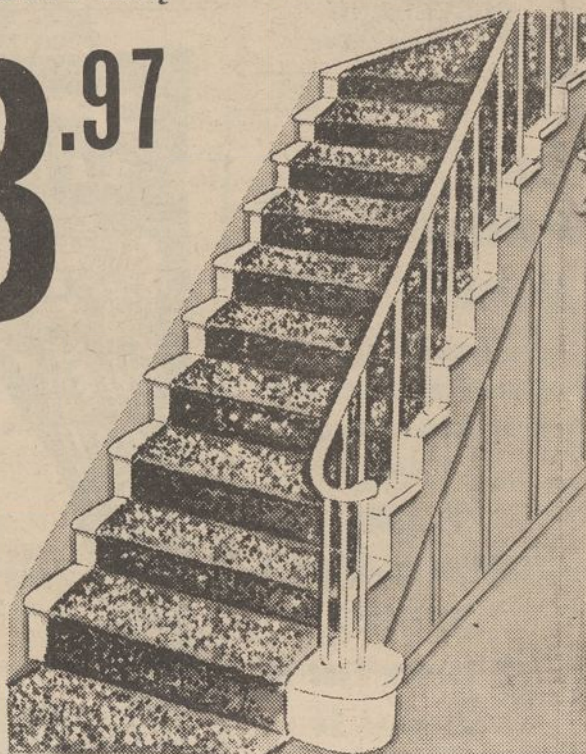
Patogios išsimokėjimo sąlygos
NEREIKIA NIEKO ĮMOKĖTI

Jūs daug sutaupote pirkdami šiuos didelius kilimus, nes jie yra su 1/8" storumu putotos gumos pamušalu, kad išvengus specialaus pamušalo pirkimui. Nylonas pakelia ilgą devėjimą, yra specialiai elastiškas ir lengvai valomas. Pasirinkite audinius kakaos, šv. rudos, auksinės ar žalios spalvos.

Tik 500! Ypatingai ilgi 24x144 inčų

Koridoriams ar laiptams takai

3^{.97}

Denkite jūsų koridorius ar laiptus ekonomiškais — su šiais pliušiniais viscose dirbtinio šilko ir guminiiais pamušalais koridorių ir laiptų kilimais. Fantastiniai pirkiniai ir mes siūlome paskubėti. Juodos (baltos, šv. rudos (rudos), baltos, kakaos (juodos) baltos, žalios rudos) baltos, dryžuotos spalvos.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami... Skambinkite CHerry 1-3070

BASEMENT RUG DEPARTMENT... THE MAY COMPANY, ALL 4 STORES, INCLUDING SOUTHGATE

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

24 valandų patarnavimas

Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES

Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais — taisomos karoserijos — motorai — bėgiai — sankabos — stabdžiai.

J. ŠVARCAS
savininkas

35571 Vine Street
Eastlake, Ohio

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Raimundas Mieželis, Dirvos redakcinės kolegijos narys ir bendradarbių klubo Chicagoje pirmininkas, grįždamas iš New Yorko, buvo susistojęs Dirvos redakcijoje. R. Mieželio atsilankymas patiesino asmeninių kontaktų svarbą ir reikšmę, palaikant artimą bendradarbiavimo dvasią, bendradarbių aktyvumą ir išlyginant pasitaikančius spaudos darbe nuomonių skirtumus.

Dirvos redakcija džiaugiasi galėjusi pasinaudoti šiuo vizitu, kuris, atostogoms baigiantis, žada naujų, gražių sumanymų ir sugestijų laikraščio tolimesniam tobulėjimui ir jo suidominimui.

• Mirė Marija Saukevičienė, Clevelande žinomo veikėjo ir lietuvių patrioto Florijono Saukevičiaus žmona.

M. Saukevičienė mirė, išauginusi 3 dukras ir 4 sūnus. Paliko 13 anūkių.

Dar, rodos, taip neseniai, Radijo Klubu baliuje matėme ją sveiką ir žvalią, lydima vyro Florijono. Tą patį vakarą Florijonas dar užsiminė apie abiejų planus — dar prieš mirtį kartą aplankyti Lietuvą ir gimines. Bet a. a. Marijos veide jau nebesimatė to entuzijazmo.

Velionės laidojimu rūpinasi The Jakubs and Son

Prie Pymatuning ežero stovyklavusios Clevelando lietuvių skautės su stovyklos viršininke skt. A. Balašaitiene ir adj. A. Gelažyte. V. Plodžinsko nuotrauka

Clevelando lietuviai skautai su svečiais ir stovyklos viršininku skt. B. Rėkum (vidury) stovyklavietėje prie Pymatuning ežero. V. Plodžinsko nuotrauka

Stovyklos viršininkas skt. B. Rėkus riša į žodį davusiam vilkiukui mazgelį. V. Plodžinsko nuotrauka

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU
Gelės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

laidotuvių namai — East 185-oje gatvėje.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, rugpiūčio 16 d., 9 val. iš Naujos parapijos bažnyčios.

Dirvos skaitytojui ir rėmėjui Florijonui Saukevičiui reiškiamo gilią užuojautą.

• Bronislava Žukienė, neseniai mirusio pulk. Kosto Žuko našlė, po sunkios ir ilgos ligos, mirė Clevelande rugpiūčio 14 d., 6 val. ryto.

Paskutinis vasaros sezono koncertas

Šeštadienį, rugpiūčio 18 d. įvyks paskutinis Clevelando vasaros orkestro koncertas — Naktis senojoje Vienoje.

Tai nostalginės muzikos pynė, gausiame vienietiško tradicijų įvairume.

Soprano solo: Beverly Bower.

Smuiko solo: Ernest Kardos.

Koncerto pradžia 8:30 vak. vak. Koncertas vyksta Public Auditorium salėje.

• Nauji Clevelando gyventojai. Inž. Romas Košuba, inžinerijos mokslus studijavęs Urbanos Universitete ir ilgesnį laiką tarnavęs Thompson Companijoj, Chicagoje, perkeltas į Cle-

velando skyrių. Nuotraukoje inž. Romas ir Irena Košubai (vidury), su pirmais sutiktais clevelandiečiais, Vytautu ir Nora Braziuliais, Osterville Manor vasarvietėje, Cape Code.

E. Jurkevičienės nuotrauka

Paskutinis Clevelando lietuvių skautų stovyklos laužas sutraukė ypatingai daug svečių. Laužo programoje pasirodė ir akademikai skautai. Nuotraukoje skaučių ir skautų stovyklų viršininkai A. Balašaitienė ir B. Rėkus uždega laužą. Toliau matyti laužavedys skt. V. Kamantas. V. Plodžinsko nuotrauka

MINĖKIT AUTORIŲ, ARBA ...

(Atkelta iš 6 psl.)

malonumui, bet taipgi, kad paskleidus milijonams klausytojų. Ne vienas iš tų klausytojų turi rekordavimui aparatus. Paskelbus dainą, muziką, efektingą eilėraščių ir t. p. neminint autorius, visuomenėje prigyja, tarsi tai būtų tos stoties, arba to pranešėjo kūrinys. Arba, net rinkiniuose patenka be autoriaus. Juk tai yra tas, ką amerikiečiai vadina "piratizmu"!

4. — Organizacijos, stotys, skundžiasi, kad neturi naujų kūrinių. O ar pagavota, kame glūdi svarbioji priežastis?! Jeigu kūrėjas turi gaišti, aukoti net savo lėšas, dar gražiai nusilenkti, kad kūrinį priimtų, ir po to viso — net ignoruojamas, kai yra reikalingas apie jį tiksliai vieną žodį išsakyti, ar begali atsirasti noro (bergždžiam laiko gailinimui, atsisakant nuo atostogų) ir kitokio poilsio?!

5. — Spauldoje buvau paskelbęs, kad prieš šešetą metų Los Angeles TV stotyje norėjau skambinti fortepijonu (liaudies dainų temomis), kad akompanavus studentams (mano dukrelei Inutei, ir p. R. Dabšui) tautinių šokių pinei. Stotis iš manęs pareikalavo įrodymų, kad tas ką skambinsiu, yra tikrai mano kūrinys, ir kiti tam neturi Copyright. Jiems aiškinau,

jog tai yra lietuvių liaudies dainų motyvais. Stotis paaiškino, kad to atsargumo griežtasi todėl, nes prieš metus transliavus (berods jugoslavų) irgi liaudies dainas, o po kurio laiko vienas asmuo atnešė įrodymą, jog tai — kompozicijai jis turi Copyright, ir iš TV stoties pareikalavo (berods) 12,000 dolerių.

American Society of Composers, Author and Publishers išleido knygų seriją, užvardinta: "Copyright Law Symposium". Ten, 5-je knygoje (pav. puslapiuose: 70, 127, 128, 136, 138 ir kt.) nurodytos autorių teisės, jeigu jie turi Copyright.

Todėl, dar vienas įspėjimas: jeigu organizacijos vengia minėti kūrinių autorių (kiti gal, kad suvedus sąskaitas, kiti su panieką žiūrėdami į šį autorių), prašoma jų kūrinių išvis ne naudoti, nes priešingu atveju galima susilaukti boikoto, arba, už pasisavinimą autoriaus teisių, galima atsidurti net teisme.

Visuomenės labui, prašoma visos spaudos šį straipsnį persispausdinti.

N. B. Lietuvoje, vien už panaudojimą eilėraščių, kuriam pritaikiau muziką, autorius (neminėsiu pavardės) iš manęs pareikalavo net 1.500 litų. Bet jis, nors ir teisių žinovas, nepanorėjo suprasti, kad žodžiams pritaikinta muzika vien pagyvina ir jam žina eilėraščių, taigi tuomi — ir to eilėraščių autorių. Jis man buvo pagrasinęs iškelti bylą. Kai tą parodžiau Klaipėdos teismui, jie patikrino, ir nusispysoje tarė: "Jis praloš!" Aš gi tą kūrinį iš visų knygynų išėmiau ir sunaikinau. Ir autoriaus eilėraščių neteko girdėti, kad būtų kur minima.

Tiesa, šis neapdairumas buvo kitokios formos. Vienok pranešėjai už neapdairumą — gali smarkiai nukentėti, nes ir čia gali rasti "gengsterių".

• Savininkas parduoda namą. Su 2 miegamaisiais, didelė stiklais dengta veranda su puikiu vaizdu į Lake Erie ežerą. Arti mokyklų, bažnyčių, krautuvų. Geras CTS susisiekimas. Žemi mokesčiai. Puiki vieta vaikams, pensininkams ir dirbančiam porai. Vieta — rytinėje Clevelando dalyje. Tel. KE 1-3227.

• Parduodama 100 akrų žemės ir 40 akrų miško. Galima pirkti visą arba dalimis, tik nemažiau kaip 10 akrų. Farma yra Mattawan miesto pakraštyje, Michigane, prieina 2 keliai, vienas asfaltuotas, kitas žvyruotas, teirautis:

Mr. Adam Widzes,
Mattawan, Michigan
(91, 92, 93, 94)

KREIPKITES Į SAVO SODININKĄ

Pavyzdinai sutvarkytą sodybą yra kiekvieno šeiminių pasididžiavimas ir didelis įnašas į jūsų apylinkės gyvenimą.

Mes turime Jums pasiūlyti žemaūgių vaisinių medelių, vaiskrūmių, spalvingų rožių, įvairių dekoratyvinių krūmų, pievoms Agriko trąšų, piktžolėms naikinti chemikalų, durpių ir sėklų.

Taip pat galite gauti specialiai paruoštas žemės kambarinėms gėlėms.

Užsukit pas VINCĄ APANIŲ, jūsų sodininką —

12518 Lake Shore Blvd., Cleveland 8, Ohio, arba šaukit telefonu PO 1-5614.

DIRVA

Nr. 94

1962 m. rugpiūčio 15 d.

KAS IR KUR?

• **Dr. Eugenijus Noakas**, Korp. Neo-Lithuania filisteris, Vyr. Valdybos yra pakviestas būti penktosios neolithuanų vasaros stovyklos vadovu. Stovykla įvyksta nuo rugpiūčio 25 d. iki rugsėjo 3 d. J. Kapočiaus vasarvietėje Cape Cod, Mass. Stovyklos vadovo adresas: E. Noakas, 103-53 104th St., Ozona Park 17, N. Y.

• **JAV LB Kultūros Fondo** naujas adresas. Kultūros Fondo pirmininkas kun. Stasys Šantaras persikėlė naujon vieton, todėl korespondencija Kultūros Fondui siųstina šiuo adresu: JAV LB Kultūros Fondas, c/o Rev. St. Šantaras, 8801 So. Saginaw Ave., Chicago 17, Illinois.

• **I Lietuvii Fondo** narių šeima įsijungė Dr. Birutė ir Bronius Kasakačiai, gyv. 7150 S. Spaulding Avenue, Chicago 29, Ill., įmokėję LF sąskaiton du šimtus dolerių ir JAV Lietuvii Bendruomenės Tarybos narys, Dr. Balys Matulionis, gyv. State Hospital, Wallum Lake, Rhode Island, Conn., įmokėjęs LF šimtą dolerių.

• **Liudas Stukas**, pasižymėjęs "Rūtos" Ansamblio solistas, drauge su ansamblio choru Lietuvos Vyčių 49-tojo metinio seimo kultūros vakare, išpildys jauno bajoro ariją iš J. Karnavičiaus operos "Gražina"; Udrio Dainą iš V. Klovos

KETVIRTAS VEIKALAS DIRVOS ROMANO KONKURSI

Rugpiūčio 10 d. St. Santvaras gavo ketvirtą veikala Dirvos romano konkursui. Veikalas pavadintas Vorūta, jo autoriaus slapyvardis **Lieptas**.

Kai ši žinia buvo gauta, kūriny dar nebuvo perskaitytas. Atrodo, tai yra istorinė apysaka ar romanas, kurio veikėjų tarpe regimas ir karalius Mindaugas. Lietuviams rašytojams dar sykį primenama, kad rankraščius siųstų iki š. m. rugpiūčio 15 d., 6 val. vak. St. Santvarui į Bostoną.

operos "Pilėnai"; Toreadoro ariją iš G. Bizet operos "Carmen".

Vakaras įvyks š. m. rugpiūčio mėn. 17 d., 8:30 val. vak., Liet. Katalikų Bendruomenės Centro salėje, 6 Davis Ave., Gearny, New Jersey.

• **Mūsų Sparnai**, krikščioniškos minties lietuvių evangelikų reformatų žurnalas Nr. 11-12.

Tai pavėlavęs, 1961 m. gruodžio mėn. turėjęs pasirodyti evangelikų leidinys. Religinėmis, istorinėmis ir tautinėmis temomis gausiai perpintas žurnalas. Dalis jo straipsnių jau yra pasirodę mūsų spaudoje.

Leidžiamas jau visą dešimtmetį Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios tremtyje — Chicagoje. Redaguoja Halina Dilienė.

LSS Skaučių seserijos vyr. skautininkė Onai Zailskienei buvo su-ruošta netikėta staigmena vardinii oroga. Buvo apdovanota linkėjimais ir dovanomis. Ona Zailskienė dėl savo malonaus charakterio yra Cicero lietuvių labai mėgiama. Ji dirba šv. Antano lietuvių taupomoje bendrovėje ir prie jos kasos langelio lietuviai varžosi, norėdami būti jos aptarnaujami. Nuotraukoje Ona Zailskienė svečių-skautų tarpe savo bute Ciceroje. Prieky: J. Laisvėnaitė ir A. Namikienė, Antroje eilėje: M. Jonikienė, Z. Juškevičienė, Ona Zailskienė, F. Kurgonienė, J. Kairytė, Stovi: P. Nedzinskas, A. Klitorienė, M. Remienė, V. Tallat-Kelpša ir S. Stašiškienė.

V.A. Račkausko nuotrauka

Pulkininkui

KAZIUI VAICEKAUSKUI

mirus, jo žmonai, dukrai ADAI KAZLIENEI ir šeimai reiškiamu užuojautą

V. ir Z. Dailidkai

Vilkaviškio gimnazijos 55 metų ir miesto 300 metų sukakties proga organizuojamo Vilkaviškio gimnazijos auklėtinii suvažiavimo, koncerto - literatūros vakaro ir banketo, įvykstančių rugsėjo 1-2 dienomis Chicagoje, rengimo komitetas posėdžio metu. Sėdi iš kairės: K. Povilaitis, K. Bradūnas, I. Švarcaitė-Makštutienė, E. Kapteinytė-Diminskienė (banketo komit. pirm.), J. Švabaitė-Gylienė, B. Sirutytė-Drungienė, A. Indriulytė-Eivienė, Dr. V. Tauras, S. Pauliukevičiūtė - Burokienė ir Dr. L. Kriaučeliūnas (komiteto pirm.).

Los Angeles mieste susitikę: J. Laucius, B. Skirienė, prof. V. Biržiška iš Chicagos, Lietuvii Dienų leidėjas A. Skirius su sūniumi ir muzikas B. Budriūnas.

L. Briedžio nuotrauka

Prezidento Antano Smetonos monografijai garbės prenumeratos ir paprastos prenumeratos jau renkamos.

Garbės prenumerata — \$25.00 ir daugiau. Paprasta prenumerata — \$10.00.

Norintieji tą didelį leidinį užsiprenumeruoti, čekius siųskite Dirvai.

Garbės prenumeratoriai gaus geresniais viršeliais įrištą numeruotą leidinį su pažymėta savo pavarde.

Pats laikas jau dabar užsiprenumeruoti ir tuo paremti monografijos leidimą.

Vyksta į Korp. Neo-Lithuania stovyklą

I šiemet ruošiamą Cape Code vasarvietėje, J. Kapočiaus viloje, Korp Neo-Lithuania stovyklą vyksta gausus būrys Clevelando neolithuanų.

Jau tikrai žinoma, kad užsiregistravo stovyklauti šie korporantai-ės: Birutė ir Eglė Augustinavičiūtės, Dalia Bružaitė, Kest. Butrimaitis, Antanas Brazis, Raim. Balsevičius, Arūnas Gasparaitis, Nijolė Grybauskaitė, Laima Juodytė, Jūratė Karaliūtė, Neringa Kuncaitytė, Remig. Liogys, Dalia ir Rūta Mackevičiūtės, Rūta Mockutė, Dalia Musteikytė, Algis Matulionis, Ilona Pivorūnaitė, Regina Ramanauskaitė, Vikt. Stankevičius, Vyt. Šlapelis.

Be to, svečių teisėmis, vyksta: Arvydas Račinskas, Valent. Palukaitis, Kl. Mickevičiūtė ir P. Mašiotas.

GAL KAM IDOMU?

Dirvoje dar galima įsigyti knygą "Lietuva Tironų panciuose" (kaina \$2.00), kurioje vaizdžiai ir kruopščiai paruošta dokumentuota medžiaga atvaizduoja m. s. Lietuvos pavergimo laikotarpį. Jei kas nespėjo tos knygos įsigyti prieš 10 metų, nenusiminkit — ji aktuali ir dabar.

Dirvoje galite užsisakyti ir daugiau įvairių žinomų

lietuvių beletristikos ir publicistikos autorių knygų: Br. Railos, V. Alanto, J. Jankaus, A. Mackaus, J. Gliandos, J. Švaisto ir kt.

Juozas Budrikas mirė

rugpiūčio 12 d. Chicagoje. J. Budrikas turėjo didžiulę prekybos bendrovę Halsted gatvėje (Bridgeporte), vedė savo radijo programą. Mirė sulaukęs 73 m. amžiaus.

Nek. Prasidėjimo Seserų gildos Cicero skyriaus valdyba, susirinkusi Stefos Kisielienės bute Ciceroje svarsto klausimus susijusius su gildos ruošiamą rugsėjo 30 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, madų paroda. Parodos pelnas skiriamas arkv. Matulaičio vardo senelių namų statybai. Nuotraukoje iš kairės: Aldona Prapuolenytė, Stefa Kisielienė, Marija Remienė ir Ona Vencloviėnė.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

• **Sydnejaus Lietuvii Klubas** "Lietuvių Namai" narių susirinkime liepos mėn. 29 d. buvo nutarta persiorganizuoti į Lithuanian Club Ltd. Persiorganizavimo tikslas — įsijungti į atit. australų klubų sistemą, tuo užtikrinant klubui labai daug materialinių lengvatų.

Tai bus nepelno organizacija, kurios pelnas bus skirstomas lietuvių kultūriniam reikalam.

I laikiną klubo valdybą buvo išrinkti: V. Danta, V. Simniškis, M. Petronis, A. Jasaitis, E. Kalakauskas, P. Mikalauskas ir P. Grosas.

• **Sydnejuje pradėjo veikti** A. Kovalskio įsteigta lietuvių prekybos bendrovė "Amber Trading Co."

• **Australijos Lietuvii Metraštis** jau baigiamas spausdinti. Metraštis bus 292 psl. dydžio, taigi, plačiai apimamas Australijos lietuvių gyvenimą.

• **Sydnejaus šviesos Sambūrio** naują valdybą sudaro: Vytautas Patašius, P. Daukutė-Pullinen, D. Grosaitė, A. Janavičius ir L. Žilytė.

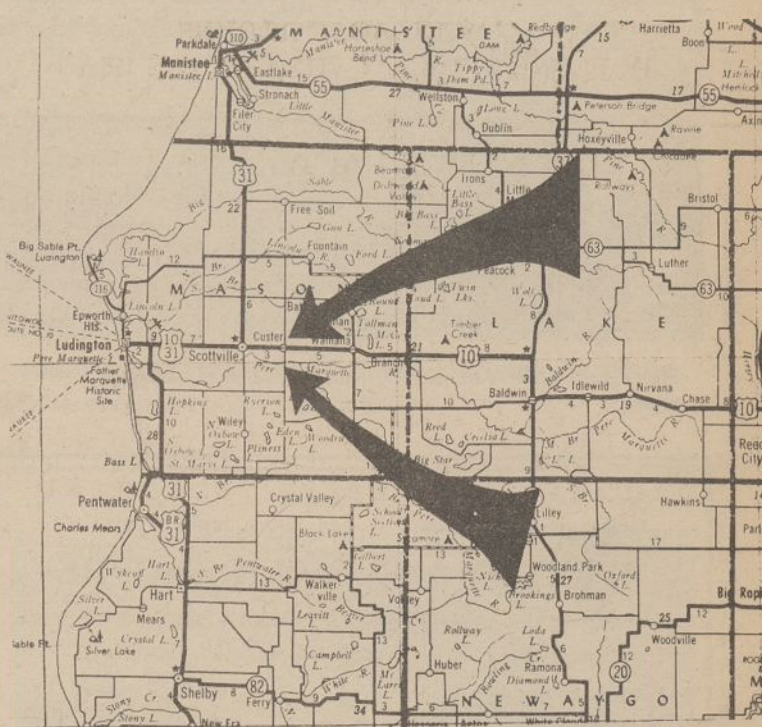
• **Paieškomas Michael Selens**, gimęs apie 1881 metus Raseiniuose.

Savo laiku turėjo kirpyklą Clevelande.

Paieško brolvaikis Chicagoje. Žinantieji ir prisimenantieji Michael Selens, prašomi pranešti: American Red Cross, 1227 Prospect Ave., Mrs. Gockel, arba Dirvos redakcijai.

V. P.

VISI KELIAI VEDA Į JUBILIEJINĘ JŪRŲ SKAUTŲ STOVYKLĄ...

Rugpiūčio 19 d. Rako ūkyje, Custer, Mich. prasideda lietuvių jūrų skautų 40 metų sukakčiai atžymėti jubiliejinė stovykla, kurioje dalyvauja jūrų skautai, jūrų skautės ir gintariečiai.